

## Spesialnummer

**D**ette nummeret av Opprør er et spesialnummer som inneholder utkast til arbeidsprogram og prinsippprogram. Forslaget til prinsippprogram har blitt grundig behandlet av programkomiteen. Forslaget til arbeidsprogrammet er ført i pennen av forskjellige forfattere, og har foreløpig ikke fått noe helhetlig preg.

Landsstyret vil på grunnlag av forslagene i dette nummeret og de innkomne forslagene legge fram sitt forslag til prinsippprogram og arbeidsprogram til landsmøtet i februar.

Fristen for å komme med forslag til endringer av prinsippprogrammet er 1.november, og fristen til endring av arbeidsprogrammet er 15.desember.

Forslaget til prinsippprogram er laget som bilag på midtsidene.

Lykke til med behandlingen av forslagene!



2. utgave  
Fra indre marked til felles hær



## RV's NEI

Av Jørn Magdahl



Rød Valgallianse



## RV-SOMMERLEIR RV-INNLEDNINGER

Dersom du gikk glipp av RV's sommerleir, så kan du nå bestille «lett»-versjonen.

Disse innledningene kan du nå få samlet.

- \* Kari Celius: Klasseanalyse. Det nye kvinneproletariates rolle.
- \* Nina Åkernes: Sosialdemokratiet. Reformismens rolle.
- \* Gjertrud Skarholt: EU, kvinner og velferd.
- \* Trond Andresen: Revolusjons og sosialismeforståelse fram mot år 2000.
- \* Anne Steinsland: Viking Askim, et lærestykke for arbeiderklassen.

Samla pris inkl. porto kr. 30.

.... **Ja**, jeg bestiller Sommerleirinnledningene.

Navn.....

Adresse.....

Postnummer og -sted.....

Sendes RV, Gøteborggt. 8, 0556 Oslo. Faks 22 38 46 02.  
Eller Ring RV-kontoret, tlf. 22 38 42 50.

Returadresse: Rød Valgallianse,  
Gøteborggt. 8, 0556 Oslo

**BLAD**

11720  
GUDMUND  
DRAMSVEIEN 1  
5009 TROMSØ

DALSBØ

# Forslag til nytt arbeidsprogram for Rød Valgallianse

Forslaget er, på få unntak nær, ikke behandla av programkomiteen eller av andre organer i RV – før utsending. Forslagsstiller(e) er oppgitt for hvert enkelt kapittel. Det har i liten grad vært anledning til etterarbeid med å gi programmet et enhetlig preg, gjøre det kortere – og gi det en mer konsekvent disposisjon. Beskejden til forslags-

tillerne var at de skulle legge et NEI den 28. november til grunn for skrivinga. Programkomiteen vil jobbe videre med form og innhold. Frist for medlemmer og lag for å sende inn forslag som skal behandles av programkomiteen – og sendes ut til landsmøtedelegatene: 15. desember.

## Kapitteloversikt

1. Bærebjelker i RVs politikk
2. Forsvar norsk sjølråderett – nei til EU og EØS
3. Et alternativt Norge utenfor EU og EØS
4. På lag med naturen eller fortsatt miljømord
5. RVs økonomiske politikk
6. Økte rettigheter for arbeidsfolk
7. Ny miljøvennlig industri – nei til rasering
8. Stopp avfolkinga – for et livskraftig distrikts-Norge
9. Et økologisk sterkt norsk landbruk
10. Oppbygging av fiskeressursene og kystfisket
11. For full kvinnefrigjøring
12. 6-timersdagen
13. Mot all rasisme – for et flerkulturelt samfunn
14. Helse sosialpolitikk
15. Funksjonshemma
16. Eldrepolitikk
17. Bedre oppvekstvilkår for barn og unge
18. Utdanning og forskning
19. Kultur og media
20. Samferdselspolitikk
21. Bra og rimelige boliger til alle
22. Redusert kriminalitet – mindre straff
23. Rusgifter
24. For homofil og lesbisk frigjøring
25. Støtte til samiske rettigheter
26. For ingternasjonal solidaritet og frigjøring
27. For et nasjonalt forsvar
28. Styrka demokratiske rettigheter

### Kapittel 1: Bærebjelker i RVs politikk

Forslagsstiller: Jørn Magdahl.

I prinsippprogrammet streker RV opp strategien sin for et sosialistisk samfunn. Arbeidet vårt under kapitalismen tar utgangspunkt både i folks behov for et bedre liv her og nå – og i drømmen om et helt annet og mer rettferdig samfunn. Ut fra analysene i prinsippprogrammet er det noen bærebjelker som er lagt til grunn for utforming av politikken på en rekke saksområder i dette arbeidsprogrammet.

#### RV arbeider for:

- Økologisk mangfold og sikring av livsgrunnlaget for framtidens generasjoner.
- At folks behov – og hensynet til naturen må styre økonomien.
- Makt nedafra.
- Solidaritet med arbeidere og undertrykte i alle land.
- Kvinnefrigjøring.
- Anti-rasisme og et flerkulturelt samfunn.
- Å la distriktene leve.
- Nasjonal sjølråderett.
- Kollektive løsninger til fordel for folk flest.
- Demokrati og mangfold.

#### Dagskamp og sosialisme.

Klassene kjemper hver dag. Hele tida pågår det kvinnekamp, miljøkamp osv. Disse kampene truer ikke i seg sjøl det kapitalistiske samfunnssystemet, men de gir folk erfaringer om maktforholda, om kampmetoder, om samhold – og om betydningen av et alternativ. Det er når disse praktiske erfaringene blir sammenfatta og smelta sammen med sosialistisk teori innafor store folkelige bevegelser – at kampen peker ut over det bestående samfunnet.

#### Framskritt eller reaksjon

Norge har et teknologisk nivå, naturressurser og et kunnskapsnivå i folket – som ville gjort det mulig å gi folk flest et radikalt bedre liv. Men under den kapitalistiske organiseringa av samfunnet er det tvert om slik at folk på en rekke områder må kjempe mot forverringar. Aleine kan ikke RV eller andre partier gjøre mye med dette. Det er folks organiserte arbeid og kamp som fører framover. De fleste av kravene i dette programmet kan aldri bli gjennomført om ikke folk setter styrke bak – og presser kapitalister og myndigheter.

### Kapittel 2: Forsvar norsk sjølråderett – nei til EU og EØS. (Tidl. k. 6)

Forslagsstiller: Jørn Magdahl.

RVs forsvar av den nasjonale sjølråderetten er begrunna i prinsippprogrammet. Det samme er analysen av EU som en union der storkapitalens interesser er lagt til grunn for et system som er markedsliberalistisk og udemokratisk innad – og imperialistisk utad. Norsk medlemskap i Unionen vil true hele nasjonalstatens eksistens. EØS-medlemskapet betyr også en kraftig undergraving av sjølråderetten.

#### Nei til EU

Gjennom nei-flertallet den 28. november har folket sagt NEI til

- Rasering av norsk landbruk.
- EU-forvaltning av de norske fiskeriressursene.
- Skatte- og avgiftsharmonisering – og overføringer til EU-systemet, som undermi-

nerer det økonomiske grunnlaget for velferdsstaten.

- Økonomisk og monetær union.
  - Felles forsvar – og felles utenrikspolitikk.
- På denne bakgrunn arbeider RV for:
- Fortsatt Nei til medlemskap i EU – Regjeringa må respektere folkets NEI. Nei til omkamp – nei til EU-tilpassing.

#### Ut av EØS!

Innmeldinga i EØS var en kupperta overprøving av folkets NEI fra 1972. EØS er en «husmannskontrakt» hvor hele EU's lov- og regelverk for det indre marked også blir gjort gjeldende for Norge. Ved å integrere Norge stadig tettere i EU-økonomien bereder EØS grunnen for fullt unionsmedlemskap.

#### RV arbeider for

- Norge ut av EØS!
  - «Nei til EU» må opprettholdes for å fortsette kampen til Norge er ute av EØS.
  - Å påvise at behandlinga av behandlingsprosessen i EØS-saker bryter med det parlamentariske demokratiet.
  - Å knytte kampen mot EU-direktiver gjennom EØS til kravet om utmelding.
- RVs begrunnelse for å ville si opp det assosierte medlemskapet i Vestunionen, er begrunna i kapitlet om forsvars- og sikkerhetspolitikk.

### Kapittel 3: Et alternativt Norge utafor EU og EØS

Forslagsstiller: Jørn Magdahl.

Det må diskuteres om det er behov for et sånt kapittel, og hvor det isåfall bør plasseres. Hvor konkrete bør parolene være? Hvis dette

er noe å gå videre på, må det jobbes mye mer med.

EU-landa og Norge er grunnleggende sett samme type kapitalistiske land med mange felles utviklingstrekk, og med arbeidere og undertrykte med det samme behov for sosialisme. Med norsk sjølråderett utafor EU og EØS er det imidlertid mulig for sterke folkelige bevegelser å presse fram en alternativ utvikling, til en viss grad også under kapitalismen.

På noen områder har Norge «særtrekk» som må forsvares – slikt som: Ordninger som gjør det mulig å opprettholde levende distrikter, en arbeidsmiljølov med mange progressive trekk, høy grad av kvinnelig deltakelse i arbeids- og samfunnsliv, universelle trygdeordninger osv. RV mener også det er mulig å forme et program med sjølinnlysende fornuftige krav for «annerledeslandet» – som kan danne grunnlag for breie folkelige allianser – og kamp for framskritt.

RV arbeider for at disse kravene må stå sentralt i et sånt program.

- Gjeninnføring av konsesjonslover som kan ivareta den norske sjølråderetten. Konsesjonslovene må brukes aktivt for å forsvare arbeidsplassene – og en økologisk og økonomisk forsvarlig forvaltning av naturressursene.

- Gjeninnføring av kontroll med kapitalbevegelsene.

- Arbeid til alle – gjennom å koble de ledige hender og hoder med haugen av uløste oppgaver – og gjennom kraftige arbeidstidsreduksjoner. Dette innebærer både utbygging av offentlig sektor og en forpliktende plan for en nasjonal industripolitikk, som tar sikte på å ta alle landets ressurser i bruk – innafor økologisk forsvarlige rammer.

- En industri- og samferdselspolitikk som gjør det mulig å redusere CO 2-utslippa med.....innen....

- 6 timers- arbeidsdag – både som et ledd i

kvinner frigjøring og i kampen arbeidsledighet. Reell likelønn for kvinner og menn.

- Utbygging av velferdsstaten: Barnehager til alle barn, kraftig økning av minstepensjonene, sjukehus- og sjukehjemsplasser til alle som virkelig trenger det. Uføretrygd til alle uføre. Rett til lønn, trygd eller sosialstøtte det går an å leve av. (Begrense, konkretisere, spisskrav?)

- En lov om bedriftsemokrati som gir allmøter på bedriftene rett til å tilsette- og avsette bedriftsledere – og til å ta beslutninger av strategisk betydning for bedriften, miljøet og arbeidsplassene. (for omfattende??)

Gjennom sterke bevegelser for disse krava vil folk sjøl erfare hva som er mulig, hva som står i veien, og hva som krever sosialisme.

## Kapittel 4: På lag med naturen eller fortsatt miljømord

(Det er kun foretatt en del endringer i det kapittel 4 i det eksisterende programmet. Det er nødvendig å gå grundigere inn på kapittelet. Endringene er foretatt av Aksel Nærstad)

RV arbeider for å bevare det genetiske mangfoldet på jorda, for at jordas ressurser skal brukes til å skape et godt liv for alle mennesker, og at de brukes på en slik måte at de ikke ødelegger livsgrunnlaget for framtidige generasjoner. Det er nødvendig med grunnleggende forandringer i maktforholda, økonomien og produksjonen i dersom dagens miljøødeleggende utvikling skal snus til en utvikling som sikrer dette. Det er også nødvendig med en radikal forandring av livsstilen i de rike landa.

### Noen hovedlinjer for det miljøsamfunnet RV arbeider for:

Produksjonen må være basert på menneskenes behov, naturens bæreevne og hensynet til framtidige generasjoner. Hverken produksjon for profitt eller økt vekst som mål, kan være økologisk forsvarlig.

### En økologisk planøkonomi av en ny type.

Det må være en grunnplanstyrt planøkonomi av en ny type. Det betyr bl.a. at kvinner må ha makt og at kvinners erfaringer og livssituasjon må danne utgangspunktet for planene. En slik kombinasjon av reelt lokalt demokrati og felles planer har aldri eksistert før, og må utvikles.

### En solidarisk verdensøkonomi.

Landene i den 3. verden må få kontroll over sine egne ressurser og utvikle produksjon og fordeling ut i fra sine egne behov. Derfor støtter RV antiimperialistiske og antiføydale revolusjoner og kamper i den 3. verden og krever en rettferdig verdenshandel og sletting av gjeld. Jordas rikdommer må fordeles likt på jordas befolkning. Å bryte med rasistiske og sjåvinistiske strukturer er en del av dette. Så lenge hundrevis av millioner mennesker holdes nede i fattigdom, vil ikke miljøet kunne reddes. Miljø og økonomisk utjamning henger uløselig sammen.

### Lavenergiamfunn og ny energibasis.

Forbruket av lagerressurser som kull, olje og gass må erstattes av fornybare energikilder som f.eks. vannkraft, biomasse, jord- og havvarme, sol-, vind- og bølgeenergi. Energiforbruket må effektiviseres og være drastisk redusert i forhold til i dag. Det er nødvendig for å forhindre økt drivhuseffekt og for å sikre ressurser for framtidige generasjoner.

### Et grønt landbruk.

Det må skapes et økologisk landbruk som tar

vare på og fornyer jorda, og ikke forgifter hverken jorda eller maten. De naturgitte forutsetningene for variert småproduksjon over hele landet må utnyttes. Norge må ta sikte på å øke sjølbergingsgraden radikalt og begrense importen. Matimport må være av produkter det ikke er mulig eller ikke økologisk forsvarlig å produsere her.

### Fiskeressursene må tas vare på og utvikles.

Fisket må bygge på at ressursene skal bevares og at artsmangfoldet i kystøkologien opprettholdes. Nedfiska stammer må få bygge seg opp igjen, og fisket tilpasses tilveksten. Fisket må baseres på kystfiske og redskap som ikke ødelegger ressursgrunnlaget. Havfiske må bare foregå når det ikke tar grunnlaget vekk fra kystfisket.

### Bosetting over hele landet uten økt storbykonsentrasjon.

Variert bosetting over hele landet med bruk og utvikling av de lokale naturgitte forutsetninger er nødvendig for en økologisk bærekraftig utvikling. Forholda må legges tilrette for å snu strømmen av mennesker som nå går inn til storbyene. Byene må utvikles med friarealer, grønne lunger, utendørs leikearealer og bilfrie boområder

### Produksjon uten forurensning.

Produksjonsprosessene må legges om slik at de ikke forurenser i stedet for å utvikle renseteknologien for å rette opp skadene. Produksjonsprosessene og produktene må være miljøvennlige fra første til siste ledd – fra råvareleddet til produktet er ute av bruk.

### Resirkulering og avfallsminimalisering.

Avfallsmengden må reduseres gjennom resirkulering og reduksjon av emballasje. Rutinene for å samle inn og destruere problemavfall må skjerpes og målsettinga må være en «ren produksjon». Hele «bruk-og-kast» mentaliteten må forandres og all produksjon baseres på gjenbruk.

### Kollektivtrafikk og redusert transportbehov.

Samfunnet må legges opp slik at transportbehovet reduseres. Folk må få arbeid nær boligen. Barnehager, seviceentra og butikker må ligge i tilknytning til boligområdene, produksjon og handel må legges opp ut i fra målsetting om redusert transport. Mange produkter kan produseres lokalt i stedet for å bli transportert over lange strekninger. Nødvendig transport må avvikles mest mulig energiøkonomisk. Persontransport må skje mest mulig med gratis eller rimelige kollektive transportmidler.

Sosialisme med reel folkemakt og demokrati er en forutsetning for å realisere et slikt miljøsamfunn. Selvom det er umulig å utvikle et miljøsamfunn innenfor rammene av kapitalismen, kan likevel viktige endringer kjempes igjennom, og kampene i dag må peke fram mot et annet samfunn om det skal nås. @mt: Alle er for å redde miljøet, men miljømordet fortsetter.

Hele livsgrunnlaget på jorda, Norge ikke unntatt, ødelegges i økende tempo til tross for at det er tverrpolitisk enighet om at det må stoppes, og til tross for at fakta har vært kjent i årtier. For å redde jorda trengs djuptgripende og total endring av samfunnet. Politikerne prater om miljøtiltak, men gjennomfører en politikk som øker miljøproblemene eller som ikke er tilstrekkelig for å løse dem. Forurensning fortsetter, rike lagerressurser tømmes, det totale energiforbruket, innkludert olje øker, kollektivtrafikken blir dyrere og dårligere mens biltrafikken øker, økologisk skadelig landbruksproduksjon premieres, skogen sykner, havområder tømmes for fisk og innsjøene dør ut. I tillegg fortsetter Norge å eksportere en rekke miljøproblemer til fattige land og bi-

drar med sitt til de globale miljøproblemene. Gjennom EØS-avtalen og en stadig liberalisering av økonomien der markedskreftene overtar for politisk styring, øker miljøproblemene og mulighetene til å føre en mer miljøvennlig politikk svekkes.

### RVs viktigste miljøkrav i dag

RVs miljøpolitikk i dag bygger på våre langsiktige målsettinger som vi har beskrevet over. Her følger våre viktigste standpunkter i miljøkampen i dag:

- Storsatsing på kollektivtrafikk
- redusering av prisen med 50 prosent
- Utbygging og forbedring av jernbanen
- hyppigere avganger
- bilfrie bysentra
- stopp veiutbygginga i byene og de store motorveiprosjektene.
- Styrt redusasjon av flytrafikken. Tog må overta for fly på strekninger som fra Oslo til Bergen, Stavanger og Trondheim.
- Norge må satse på energiøkonomisering
- Det må gjennomføres en planmessig storsatsing på energiøkonomisering. Konkrete målsettinger må settes opp for ulike sektorer og både pålegg og økonomiske intensiver må tas i bruk. 40-50% reduksjon i energiforbruket er realistisk.
- Ingen utbygging av nye vassdrag.
- Effektivisering og opprusting av eksisterende kraftverk og linjenett.
- Omlegging av energiforbruket – vekk fra ikke fornybare ressurser.
- Regjeringa må legge fram en plan for raskest mulig å gjøre energiforbruket uavhengig av ikke olje og gass.
- Norsk olje- og gassproduksjon må drastisk reduseres. En halvering i løpet av en femårsperiode, og videre nedtrapping slik at ressursene kan utnyttes i flere generasjoner.
- «Tak» for årlig drivstofforbruk for voksne innbyggere.
- Nei til gasskraftverk
- Nei til miljøavgifter som ekstraskatt for folk – stopp miljøødeleggende produksjon, forurenserne må betale.
- For et økologisk landbruk
- økonomiske tiltak som fremmer økologisk landbruk
- senka effektivitetsnormer
- Stans rovfisket i Barentshavet og Norskehavet.
- Halvering av CO<sub>2</sub>- utslippene i Norge i forhold til 1989-nivå i løpet av 10 år.
- Vern norsk urskog – minst 1300 km<sup>2</sup> må vernes.
- Resirkulasjon av søppel i alle kommuner.
- Renovasjonen må ikke privatiseres.
- Avfallsmengden må halveres innen år 2010.
- Forskning på og utvikling av miljø må bli et sentralt forskningsområde i Norge. Miljøspesktet må inn i all teknisk og naturvitenskapelig forskning.
- Drastisk reduksjon i forsvarets miljøødeleggende øvelser og sløsing.
- Full norsk kontroll med naturressursene må sikres. Utmelding av EØS er nødvendig, og det må gjenninføres forskjellsbehandling av utenlandske eiere ved konsesjonsbehandling.
- Forbud mot norsk engasjement i miljøødeleggende industri og kraftutbygging i den 3. verden.
- Nei til atomkraft
- Forsøkene med atomkraft i Norge må stanses.
- Grensene for såkalt akseptabel radioaktiv stråling må senkes.
- Utbygging av overvåkings- og varslingsutstyr for radioaktivt nedfall.

## Kapittel 5 RVs økonomiske politikk: kamp mot markedsliberalismen

(Dette forslaget er utarbeidet av Anders Eke-land og dekker kap. 5 og 8 i det gjeldende programmet)

RV går inn for en bærekraftig økonomisk politikk rettet inn mot å tilfredstille folks behov. Dersom samfunnets ressurser ble brukt i tråd med denne målsettingen og ikke ut fra jakten på maksimal fortjeneste ville store ressurser bli frigjort til å løse fellesoppgaver og til å øke den enkeltes livskvalitet. I dag sløses de med menneskelige ressurser gjennom arbeidsløshet og uføretrygd. Det sløses enormt ved unyttige og spekulative investeringer, en oppsvulmet finanssektor, milliarder brukes på reklame. I tillegg kommer borgerskapets luksusforbruk og fallskjermer.

Norge gjennomlever for tida en alvorlig økonomisk stagnasjonsperiode, framskyndet av tilpasningspolitikken til EUs indre marked. Samtidig er Norge med sine naturressurser, sitt teknologiske nivå og sin høyt utdannete arbeidskraft et av verdens rikeste land. Det er da heller ingen mangel på penger. Storkapitalen og finansinstitusjonene kontrollerer milliarder av kroner, statens reserver når nye høyder. Det er ingen mangel på ressurser. Det er et spørsmål om hvem som bestemmer fordelingen, hvem som bestemmer hvilke investeringer som skal gjøres. Korts sagt: barnehager eller bankpalasser.

### Arbeid til alle:

De siste 15 årenes massearbeidsløshet har bekræftet marxismens påstand om at kapitalisme = arbeidsløshet. For hver år som går blir det tydeligere at den lange oppgangskonjunkturen etter krigen, som førte til tilnærmet full sysselsetting, hvor et historisk unntak og ikke noe ny regel. Og i motsetning til krisa i 30-årene er det lite håp om at en ny oppgangsperiode vil løse problemene. Automatiseringen av arbeidet skrider ubønnhørlig framover og bare en radikal reduksjon av arbeidstida, kan endre dette grunnleggende. For borgerskapet er arbeidsløsheten gunstig fordi den temmer fagbevegelsen og presser lønningene, derfor er det så liten «vilje» til å løse problemene.

Arbeidsløshet er en enorm sløsing med og ødelegging av menneskelige ressurser. Det er totalt vannvittig å en kø av arbeidsløse samtidig som det er en kø av uløste oppgaver innenfor omsorg, helse og miljø. De arbeidsløse burde selvsagt sysselsettes med samfunnsnyttige oppgaver til tarifflønn. Men slik sunn fornuft frykter borgerskapet som pesten fordi det kunne bli et vellykket eksempel på planøkonomi. Dogmet om at markedet ordner alt må ikke slå sprekker.

### En sterk offentlig sektor

RV vil utvikle en sterk offentlig sektor. Arbeidet med mennesker, dvs. omsorg, utdanning og kultur, kan ikke erstattes av maskiner. En omfattende offentlig sektor er derfor tegn på et rikt samfunn, og ikke et sykdomstegn slik borgerskapet framstiller det. Men den offentlige sektoren må demokratiseres. Alle ledere i det offentlige må velges, og kunne avsettes av de ansatte. Brukergruppene må sikres aktiv deltagelse i utformingen og drift av offentlige tilbud. Gode offentlige velferdstilbud er viktig for kvinnefrigjøringen fordi det gir mulighet for å endre det tradisjonelle kjønnsrollemønsteret.

### Et allsidig næringsliv

Norsk næringsliv er av historiske årsaker i stor grad preget av vannkraft- og råvarebasert industri. Denne typen industri er i stigende grad preget av automatisering av produksjonen og av sterk internasjonal konkurranse. Derfor har

denne delen av industrien ingen muligheter til å skape mange nye arbeidsplasser. I tillegg har mye av forbruksvare industrien bukket under de siste tjue årene.

En viktig årsak til dette er underprisingen av olje, som gjør transport over svært lange avstander lønnsom. En økologisk og samfunnsøkonomiske forsvalig oljepris ville være fire eller femdobbelte av dagens pris. En rimelig oljepris sammen med de nye mulighetene for rasjonell, fleksibel produksjon av små serier ville legge grunnlag for en helt annen, mer desentralisert og økologisk riktig næringsstruktur.

En styrking av landets industri er avhengig av en nasjonal plan for en økologisk forsvarlig, allsidig vareproduksjon. En slik plan må utarbeides ved at offentlige myndigheter går inn i de eksisterende bransjer for å se hvilke muligheter som finnes og i samarbeid med fagbevegelsen komme fram til de nødvendige omstillings- og nyskapingstiltak.

RV er imot at industrien skal ha dårligere rammevilkår enn annen næringsvirksomhet. Handels- og finanskapital må kontrolleres og skattegges slik at det blir fordelaktig å investere i nyttig produksjon og ikke lage enda fler kjøpesentra eller klippe kuponger.

Som et ledd i styrkingen av et allsidig næringsliv vil RV satse på forskning og produktutvikling. Men denne må skje i nært samarbeid med forbrukerne, den må utnytte arbeidsfolks kunnskap til produkter og prosesser. Den må være økologisk orientert. Moderne teknologi må brukes for å fjerne ensformig og tung arbeid, til å gi arbeiderne innsikt i og makt over produksjonsprosessen.

## Stans markedsliberalismen - mer styring er mer velferd!

RV vil gjennnføre sterk offentlig kontroll med kreditt og rentepolitikken, valutarestriksjoner og styring av finansinstitusjoner. RV går inn for skattlegging av aksje-, finans- og valutatransaksjoner.

RV vil gjennnføre tidligere konsesjonslovgivning som sikret norske bedrifter mot oppkjøp fra utlandet fordi dette i de aller fleste tilfeller skjer for å få nedlagt brysomme konkurrenter, hente ut maskiner, teknologi og møyseommelig oppbygd kompetanse.

RV vil ha etableringskontroll av handels- og service bedrifter i pressområder. Overretableringen innen deler av handelsnæringen har ført til en rekke unødvendige forrettningsbygg- og kjøpesentra. Det medfører at vi før på et stort sjikt av grossister, agenturer, reklamefolk osv. På den andre siden fører den sterke konkurransen om kundene til forverring av de ansattes vilkår: lav lønn, ulovlig arbeidstid, utnyttning av ungdom og innvandrere, mye svart arbeid. I hotell- og restaurant-næringen er nærmest kriminelle forhold blitt dagens orden.

Parole-delene i de to kapitlene må samordnes, legger ved kopier hvor jeg har strøket det jeg ikke liker, det er en del dobbelt opp og en del paroler bør flyttes til sine særkapitler. [Aksel sjekker om han har noe mere hjemme]

• Seks-timers dag med vanlig lønn

• Alle arbeidsløse sysselsettes med samfunnsnyttig arbeid eller gis mulighet for videre utdanning.

• RV går inn for høyere oljepris og avgifter på flybensin

## Kapittel 6: Auka rettar for arbeidsfolk

Forslagsstiller: Aud Oppedal etter utkast fra Anne Steinsland.

Fagrørsla er arbeidarklassens viktigaste organisering. RV støttar ei sterk og uavhengig fagrørsla, som opptrer sjølstendig og utan partibinding. Kvinnene må spele ei sentral rolle innafør fagrørsla, og krava frå kvinnene må

vera heile fagrørslas krav. Kvinner tener dårlegare enn menn. Dei har ofte yrker med hardare arbeidspress. Kravet om 6-timars arbeidsdag med full lønnskompensasjon er eit viktig kvinnekraft, og eit krav for fagrørsla og arbeidarklassen.

Det er mange uløyste samfunnsoppgåver, og det er mange ledige arbeidsfolk. Men når profitten er drivkrafta, blir ikkje dette sett i samanheng. Det «svarar seg» for dei som sit med makta å la folk gå arbeidslause. Dette er sløsing med samfunnets viktigaste ressursar - og øydeliggjande både for arbeidarklassen og for enkeltmenneske. For at dei arbeidslause skal bli ei kraft i kampen mot arbeidsløysa, må dei organisere seg. Saman med fagrørsla må dei slåss for verdige forhold, og omfordeling av midlane i samfunnet, slik at alle kan komme i arbeid.

Borgarskapet med NHO i spissen prøver å skvisse arbeidsfolks opparbeidde rettar. Utholing av normalarbeidsdagen og lause tilsetningsforhold har auka i omfang dei siste åra. Alt dette for å oppnå «større fleksibilitet». Mot dette må arbeidsfolk slåss mot utholing av arbeidsmiljølova og tariffavtalene, og kreve styrka vern mot oppseiing.

Leiinga i LO og DNA spelar på lag, og lammar mykje av kampviljen i fagrørsla. Ein ny og mindre lojal generasjon vekst fram, og gjer det vanskelegare for DNA å halde kontrollen. Men dette betyr ikkje at fagrørsla stadig blir meir klassebevisst og radikal. RVs oppgåve er å vere støttespelar for arbeidarklassen og ta opp i seg det som skjer av opprør på grunnplanen.

RV arbeider for:

- Arbeid til alle eller ei trygd å leve av.
- Organisasjonstilbod til alle arbeidslause.
- 6-timars arbeidsdag med full lønnskompensasjon.
- Tariff- og lovfesta minstelønn på 90% av gjennomsnittleg industriarbeidarlønn. Ingen under lønnstrinn ...
- Forsvar normalarbeidsdagen. Nei til unødiggj overtid.
- Forsvar arbeidsmiljølova - styrk oppseiingsvernet.
- Strengare reglar ved midlertidige tilsettingar. Fleire faste tilsettingar.
- Lik lønn for likeverdig arbeid.
- Forsvar sjukelønnsordninga; Nei til gjeninnføring av karensdagar og reduserte sjukepengar.

## Kapittel 7: Ny miljøvennlig industri - nei til rasering

(Det er kun foretatt mindre endringer av kapittel 8 i det gjeldende programmet. Endringene er foretatt av Aksel Nærstad.)

RV arbeider for at Norge skal ha en variert miljøvennlig industri spredd over hele landet. Norge bør ha en stor grad av sjølberging med produkter landet har naturgitte forutsetninger for. Eksport og import må baseres på likeverdig bytte. Eksportindustrien må ikke få en så dominerende plass i økonomien at Norge prisgis svingningene på verdensmarkedet.

• Moderne teknologi må brukes for å redusere ensformig og tungt arbeid, og for å desentralisere produksjonen.

• Det må satses på energiøkonomisering og effektiv ressursutnyttelse i industrien. Alle ledd i produksjon, forbruk og destruksjon må være fri for skadelig forurensning. Resirkulering av råvarene må innføres for alle produkter der det er teknisk mulig.

• Utvinninga av petroleumsprodukter må reduseres drastisk i forhold til dagens nivå for å sikre ressursene for framtidige generasjoner og for å begrense forurensning og økt drivhus-effekt.

• Samfunnsmessige hensyn og ikke snevre bedriftsøkonomiske hensyn må ligge til grunn

for bevaring, investering i og utbygging av industrien.

## Nå raseres industri for hjemmemarkedet.

Storkapitalen og myndighetene satser nå hovedsakelig på petroleumsproduksjon og annen eksportindustri. Det er her profitten er høyest og ekspansjonsmulighetene størst. Norge bygger seg nå ut som en klassisk imperialistmakt. Hele bransjer av industri for hjemmemarkedet er rasert, og viktig industri er flagga ut. Sjøl lønnsom virksomhet legges ned fordi profitten er større i andre bransjer. Norge gjøres i økende grad avhengig av det internasjonale markedet. Tilpassinga til EU og EØS-avtalen har akselrert denne negative utviklinga.

- Sjøl om positive miljøtiltak gjennomføres i deler av industrien, skjer det ingen satsing hverken fra industrien eller myndighetene. Forurensning, energisløsing og sløsing med råvarer får fortsette.

- Fagbevegelsen har alltid sloss mot kapitalens nedlegging av arbeidsplasser ut i fra snevre profitthensyn. Men disse kampene har ikke klart å hindre storstilet nedlegging av arbeidsplasser og utvikling av massearbeidsløshet de siste åra. Fagbevegelsen har også gått i spissen for kampen mot helsefarlig arbeid helt fra den ble danna. I kampen mot forurensning av miljøet, har enkelte fagforeninger vært avgjørende for at miljøødeleggelse er redusert. Miljøbevisstheten er økende i hele fagbevegelsen.

De viktigste sakene RV arbeider for:

- Ingen industri må nedlegges uten at alternative arbeidsplasser er oppretta.
- EØS-avtalen må sies opp slik at nasjonal kontroll og restriksjoner på kapitalbevegelser kan gjennnføres.
- Forbud mot utflagging av norsk industri, og sterke begrensninger av kapitaleksport.
- Konsesjonslovene må endres tilbake til forskjellsbehandling av norske og utenlandske selskaper. Det må innføres krav om garanti for arbeidsplassene ved utenlandsk oppkjøp.
- Det må foretas en nasjonal industrisatsing gjennom
  - modernisering og utbygging av jernbane og annen kollektivtrafikk.
  - storstilet energiøkonomisering
  - utbygging av datanett over hele landet.
  - offentlig industrireising på steder med stor arbeidsløshet.
  - utbygging av fiskeforedling lokalt i Nord-Norge.
- Innføring av returordninger av alle produkter der det er mulig.
- Rask reduksjonen av olje- og gassproduksjonen slik at ressursene kan vare i fler generasjoner.
- Forbud mot installering av oljefyring alle steder der el-kraft er tilgjengelig. Avvikling av all oljefyring til fordel for el-kraft i løpet av 10 år.
- Verneombud og fagforeninger må få rett til å stoppe miljøskadelig produksjon.
- Statlig konfiskering av all eiendom og verdier ved nedlegging av industri.
- Statens Forurensningstilsyns (SFT) planer for opprensning av miljøet må settes i verk umiddelbart.

## Kapittel 8: Stopp avfolkninga - for et livskraftig distrikts-Norge.

Forslagsstiller: Gunnvald Lindseth

RV arbeider for et sosialistisk samfunn bygd på forsvarlig forvaltning og bruk av ressurser. et slikt samfunn forutsetter bosetting over hele landet og livskraftige lokalsamfunn. Denne målsettinga vil være en hjørnestein i

all samfunnsplanlegging. Det betyr et samfunn der kvinneperspektivet med hovedvekt på omsorg og ansvar for mennesker og natur, må gjennomsyre alt. Bare et samfunn med livskraftige distrikt distrikter kan sikre en forsvarlig ressursforvaltning, og et demokrati der folk har makt over sitt eget liv.

Den nye teknologien gjør at et sosialistisk samfunn kan bygge industri i mindre enheter og samarbeide om produktivitetsutvikling og produksjon uavhengig av lokalisering. alle delene av landet kan da få de samme økonomiske og kulturelle vilkårene for utvikling. Slik kan vi bygge ned forskjellene mellom by og land, og løse «nord-sør»-konflikten i vårt eget land.

## Avfolking og ødelegging av naturressursene.

I dag vokser forskjellene mellom by og land. Storbyene vokser på bekostning av distriktene. Tettstedene styrkes og utkantene avfolkes. På den ene sida tappes distrikts-Norge for store verdier når det gjelder arbeidskraft og menneskelige ressursar. På den andre sida øker dette presset på byene, og fører bl.a. til økt energiforbruk og forurensning - stikk i strid med offisielle målsettinger. det politiske vanstyret brer seg og det sosiale sikkerhetsnettet raseres. Resultatet er sosial nød, mistilpassning, aggresjon og økt vold.

EU-tilpassning basert på friere markedskapitalisme, har ført til et voldsomt angrep på distrikts-Norge - og Nord-Norge spesielt. Gjennom mange år har det vært kjørt en kampanje for å få kuttet overføringene til jordbruket, bygge ned kystflåten, legge ned og privatisere industri og bygge ned velferd. Kort sagt - rasere livsgrunnlaget for store deler av befolkninga i distriktene. Kystbefolkninga har vært og er sterkt trua av den norske og internasjonale trålerflåtens langvarige rovdrift på fiskeressursene. Dette rammer Nord-Norge særlig hardt.

EØS-avtalen, norsk EU-medlemskap og tilpassning til GATT's regler for fri omsetning av jordbruksprodukter, vil akselerere denne utviklinga. Derfor forutsetter et livskraftig distrikts-Norge at vi holder oss utenfor EU og melder oss ut av EØS.

For å snu utviklinga og legge forholdene til rette for at distriktene skal være en livsnerve i Norge også i framtida, vil RV arbeide for:

- Sterk statlig satsing i distrikts-Norge
  - De statlige overføringene må økes.
  - Statlig gjeldssanering. Vekk med rammefinansiering -gjennnførøremerka bevilgninger til kommuner og fylker.
  - Ingen nedlegging av statlige arbeidsplasser uten at det etableres alternativer.
  - Næringsgrunnlag - jobbskaping.
  - Lokale ressurser skal danne grunnlag for arbeid og produksjon for folk i den delen av landet der ressursene fins.
  - Fiskeribefolkning og forvaltning legges til Nord-Norge.
  - Alle planer for distrikts-Norge må inneholde kvinneretta tiltak.
  - Statlig ansvar for industribygging i distriktene.
  - Kommunikasjoner og transport.
  - Bygging av Nord-Norge-banen. Sametinget må bestemme valg av trase.
  - Enhetspris på gods og befording. Gjennnfør transportstøtteordninger.
  - Bygg ut og styrk offentlig velferd.
  - Fortsatt utbygging av barnehager i distriktene.
  - Alle lokale sjukehus og sjukestuer må opprettholdes.
  - Styrk og bygg ut jordmortjenesten.
- Programkomiteen mener bl.a.:
- Bygging av Nord-Norge-banen. Sametinget må godkjenne alle planer (ikke bare traseen).
  - Alle lokalsjukehus må opprettholdes - forsvare sjukestuer mot nedlegging.
  - Usikker på: Generelt krav om å øke overføringene. Overføringene til jordbruket er det



tillegg få tid til en meningsfylt fritid. Dobbelarbeidet er en knallhard realitet for alle utearbeidene kvinner. Nesten halvparten av alle utearbeidene kvinner jobber deltid og mange har ubekvem arbeidstid for å få hverdagslivet sitt til å henge i hop.

## -Et klassekrav mot arbeidsløsheta.

Det er et sløseri med menneskelige ressurser at 2/3 av arbeidstokken jobber helse av seg, mens 1/3 lever på trygd. Innføring av ny teknologi og økt produktivitet har ført til at en stadig mindre del av befolkninga er i stand til å produsere en stadig større del av det vi trenger for å leve. Å fordele det tilgjengelige arbeidet vil være et direkte handslag til de arbeidsløse.

6-timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon vil bety:

- flere kvinner vil jobbe fulltid.
- kvinner som fortsetter å jobbe deltid vil få en kraftig heving av lønna si.
- et styrka forsvar av normalarbeidsdagen, fordi en innfører en arbeidstidsordning som også kvinner også er tjent med.
- en radikal bedring av kvinners mulighet til økonomisk sjølstendighet.
- 100.000 nye arbeidsplasser i Norge.
- færre utslitte og uføretrygda.
- en radikal bedring av hverdagslivet for alle. RV vil:
- gjennom sine kommune-, fylkes- og stortingsrepresentater foreslå og støtte at 6 timers arbeidsdag blir innført som prøveprosjekter i hele landet.
- i fagforeninger og i kvinnebevegelsen hele tida sette 6 timersdagen på dagsorden.
- arbeidet for tariff-festa og lovbestemt 6-timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon for alle.

## Kapittel 13: Mot all rasisme – for et flerkulturelt samfunn

Forslagsstiller: Aksel Nærstad

RVs langsiktige mål er et flerkulturelt samfunn uten rasisme og nasjonal undertrykking, med åpne grenser og demokratiske rettigheter for alle folkegrupper. Det er bare mulig å få til når nasjonal undertrykking og utbytting er opphevet på global basis. Det vil være et samfunn hvor forskjellene ses på som en kulturell rikdom, der forskjeller kan gi grunnlag for brytninger og uenigheter, men ikke for rasisme og annen undertrykking. Det er et samfunn med et utall av språk i tillegg til det norske hovedspråket, ulike religioner og levemåter som virker sammen til en levende enhet.

Statlig rasisme, økt voldsrasisme og legalisering av hverdagsrasisme. Rasistisk undertrykking har på samme måte som kvinneundertrykking bestått så lenge vi kjenner historia. Rasisme er et resultat av og et undertrykkelsesredskap for å opprettholde, stabilisere og styrke eksisterende maktforhold og samfunnsorden. I dag er rasismen et middel til å opprettholde kapitalismen og imperialismen som et økonomisk verdenssystem. Det er et system som er bygd på undertrykking og utbytting av folk i den tredje verden.

Rasismen er blitt offisiell politikk både nasjonalt og internasjonalt gjennom lover, regler, sosiale og politiske strukturer, og gjennom internasjonale monopoler og institusjoners forhold til den 3. verden.

Norge er i dag i praksis stengt for folk fra den 3. verden og fra Sør- og Øst-Europa både for flyktninger og normal arbeidsinnvandring. Sjøl turister blir nekta adgang til landet. Brutaliteten og rasismen i flyktningepolitikken har bare sin sammenlikning i utestengningen av jøder fra Norge og andre land i Europa før 2. verdenskrig. Gjennom manglende morsmåls- og norskopplæring for utlendinger bi-

drar staten også til at innvandrere og flyktninger blir annenrangs borgere.

EØS-avtalen og tilpassinga til EU forsterker den statlige rasismen. Grensene rundt EU lukkes og flyktningepolitikken harmoniseres. Mens det er fri arbeidsvandring innen EØS-området, har ikke folk fra den 3.verden som allerede er bosatt i et EØS-land, de samme rettigheter. De blir annenrangs borgere.

Folk fra den 3. verden blir diskriminert på bolig- og arbeidsmarkedet. De får de dårligst betalte jobbene og dårligste boligene.

Nye rasistiske og fascistiske grupper og partier har vokst opp i løpet av de siste årene i Europa, også i Norge. Rasistisk vold og trakassering har hatt en eksplosiv økning, og rasistisk propaganda har etterhvert blitt mer åpen og godtagbar. Politiet henlegger de fleste anmeldelsene og bagatelliserer rasistiske handlinger som «guttestreker».

Den statlige rasismen er med på å legalisere all annen form for rasisme. Myndighetene bruker den motstand og vold mot innvandrere og flyktninger som de selv har skapt som begrunnelse for ytterligere innstramminger i den statlige flyktninge- og innvandringspolitikken.

RV arbeider for:

- Norge må åpne grensene for vanlig innvandring. Innvandringsstoppen må oppheves. Samme regler som i dag gjelder for borgere i EØS-land, må gjelde for alle.
- Alle må ha rett til å komme til Norge for å legge fram søknad om asyl eller opphold på humanitært grunnlag. Nei til visum som innvandringspolitisk virkemiddel og kontrolltiltak for å stoppe utlendinger før de når Norges grenser.
- Alle som kommer til Norge, må ha krav på rettssikkerhet. Nei til bruk av tvangsmidler som ransaking, beslag, pågrepelse, varetekt og deportasjoner uten rettsak. Asylfengslene må bort.
- Norge må anerkjenne et utvidet flyktningebegrep som også omfatter økonomiske, økologiske og religiøse flyktninger.
- Alle som bor i landet, må ha rett til å bli gjenforent med hele familien sin – nei til regler som skiller mellom flyktninger og innvandrere.
- Stemmerett for innvandrere også ved Stortingsvalg, etter samme regler som ved kommune- og fylkestingsvalg.
- Ved skilsmisser må utenlandske ektefeller automatisk få innvilget oppholdstillatelse.
- Økt morsmålsopplæring og norskundervisning for innvandrere og flyktninger. Undervisning på morsmålet må være en rettighet for alle.
- Religionsfrihet må bety lik rett og mulighet til religionsutøvelse – opphev statskirkeordninga og kristen formålsparagraf i barnehager og skoler.
- Rasismeparagrafen (paragraf 135 A) må håndheves. Loven må forbedres for å ramme rasistiske handlinger og propaganda.

## Kapittel 14: Helse og sosialpolitikk

Vedlegg til kapittel 14, helse og sosial av Berit Jagman

Kapitlet bør slås sammen med kapittel 15 om funksjonshemma og kapittel 16 om eldre. Ander deler av kapitlet kan fordeles slik Grete Bull foreslår på foregående sider.

Det nye kapitlet bør ha en klar kvinneprofil hele veien.

Forslag til inndeling:

- En generell del på velferdsstaten.
- En helsedel, helse for alle, vekt på primærhelsetjenesten og forebyggende. Prioriteringer i helsevesenet. Hvor trengs lokalsjukehus, sentralsjukehus, finansiering av sjukehustjenester og egenandeler.
- En sosial- og trygdedel som bør omfatte hele spekteret; sosialhjelp, barnetrygd, pen-

sjoner, støtte til enslige forsørgere o.s.v. Må også ta opp støtte-/behandlingstiltak for rusmisbrukere, voldsofre m.fl.

*Merknad: Kapittel 14, Helse og sosial, er fordi sammenslåingen av de tre kapitlene ikke er ferdig, beholdt i sin gamle versjon.*

## Kapittel 14: (93 versjon) Helse og sosialproblemene må løses.

RV arbeider for et samfunn som ikke skaper fysiske og psykiske lidelser. Gjennom miljøvennlig produksjon, arbeid til alle, fjerning av tungt, ensformig og helsefarlig arbeid, vil sykdommer og behovet for helsetjenester reduseres drastisk. Ved at folk får makt over livssituasjonen sin gjennom økonomisk handlingsfrihet og mulighet for fysisk og kulturell utfoldelse, blir behovet for helse og sosialtjenester mindre. Målet er et godt utbygd helse-tilbud med et fullverdig tilbud til sjuke. Forebygging av sykdommer er det grunnleggende.

I de senere år har utviklinga på en rekke områder gjort enda flere av oss til brukere av helse og sosialtjenestene. Regjeringens rente og boligpolitikk samt arbeidsløsheten har økt folks problemer samtidig med at offentlig nedskjæringspolitikk hindrer reelle løsninger.

RV er for et desentralisert offentlig helsevesen som gis mulighet til å prioritere forebyggende arbeid. Det må være en godt utbygd primærhelsetjeneste i alle kommuner og bydel. Lokalsjukehus og fødestuer må bevares og bygges ut. Region- og riksdekkende institusjoner må bare ivareta funksjoner som ikke kan dekkes lokalt.

RV er for et helse og sosialvesen som sikrer den enkelte klientens integritet og sikrer brukerne den hjelpen de har krav på. Alle støtte-tiltak må ha klienten som utgangspunkt. Alle skal kunne delta i samfunnslivet etter evner og behov. Omsorgsarbeid skal ikke utføres privat og gratis av kvinner.

RV anerkjenner betydningen av interesseorganisasjonene, og under-streker betydningen av deres arbeid for å heve nivået på offentlige hjelpetiltak. RV understreker at det endelige ansvaret ligger hos det offentlige. RV vil delta aktivt i disse organisasjonene og fremme deres krav i kommune- og fylkesting.

Nei til privatisering og dårligere offentlig helsevesen og sosialtjenester. Helsevesenet er ikke bygd tilstrekkelig ut for å dekke de behovene samfunnet skaper. Nå skjer tvert i mot en reduksjon av helsetjenestene, egenbetaling øker og det åpnes for et privat og profittbasert helsetilbud som fører til forskjellsbehandling av pasientene. Venteliste på sjukehus og sjukehjem er uakseptabelt.

Mange psykisk utviklingshemma lever under uverdige forhold. Eldre og funksjonshemma skyves ut av arbeidslivet. Det skjer en desentralisering av ansvar og tjenester uten overføring av tilstrekkelig med penger for å løse oppgavene. Kvinner utgjør det store flertallet av ansatte i helse- og sosialsektoren, kvinnelønna er lav, og arbeidsforholdene harde.

Mesteparten av omsorgs- og pleiarbeidet gjøres gratis av kvinner. Utbygging av gode og gratis eller billige tilbud er en forutsetning for likeverdige forhold for dem det gjelder, og for full kvinnefrigjøring. Det er stor mangel på barnehager, fritidshjem, sjukehjem, eldreboliger og eldresentre. Det skjer en storstilet privatisering, utbygging av offentlige tjenester reduseres, og i mange kommuner nedlegges allerede etablerte tilbud. Samtidig blir mange av tilbudene dårligere ved færre ansatt og økt egenbetaling.

RV arbeider for:

- Lovfestet rett til akutt- og langvarig hjelp

for alle som har behov. Ingen må stå lengre enn 2 måneder på venteliste.

- Alle egenandeler må fjernes.
- Økte økonomiske overføringer til fylker og kommuner for å bygge ut helsevesenet etter behov.
- Staten pålegges å dekke merutgifter ved kjøp av behandlingsplasser utenfor fylkesgrensene (gjestepasienter), dersom dette kan avhjelpe ventelistene.
- Det må bygges ut et variert behandlingstilbud til alle rusmisbrukere.
- I alle kommuner bygges det ut støttesentre for kvinner som har vært utsatt for seksuell mishandling. Driften av disse sentrene må være statens ansvar.
- Sosialkontorene må styrkes med økonomiske ressurser slik at de lovpålagte oppgavene kan prioriteres.
- Barnevernet må styrkes på alle plan i kommuner, fylkeskommuner og på statlig nivå hos fylkesmennene.
- Kommunene må få øremerkede midler fra staten som er tilstrekkelige til å gjennomføre ansvarsreformen for psykisk utviklingshemma etter intensjonene.
- Ingen psykisk utviklingshemma må tvangsflyttes. Fylkene må fortsatt ha ansvar for de som vanskelig kan integreres i lokalsamfunnet.
- Privatisering av helsetjenester må stoppes.
- Staten må sikre god dekning av helsepersonell i alle landsdeler gjennom økt utdanning av personell og andre stimuleringsstiltak.
- Hjemmesjukepleie- og hjemmehjelpstjenestene må bygges ut slik at eldre og funksjonshemma som ønsker det, kan bo hjemme. Der det er behov for det, må disse tjenestene bygges ut som døgnservice.
- Utbygging av avlastningstilbud som sikrer pårørende med ansvar for personer med større funksjonshemninger ei fritid tilsvarende en kveld i uka, to helger i måneden og to ukers ferie.
- Lovfestet rett til plass i barnehage og fritidshjem. Det må gis et pedagogisk godt opplegg. Bemanningsnormene må ikke reduseres, og arealnormene må økes. Gratis daghjem er vårt mål – fram til det arbeider vi for å redusere takstene – ikke over 1000 kr. i måneden for hvert barn.
- Lovfestet rett til plass på sjuke- og pleiehjem for alle.
- Arbeidsplasser, boliger, nærmiljø og offentlig kommunikasjon må tilrettelegges for funksjonshemma.

## Strukturforslag kapittel 15 – 16

Forslag av: Grete Bull i samarbeid med Kjell Wahl, 11. september 1994

Integrasjon bør også prege RVs programmer. Derfor er vi i tvil om vi bør ha egne kapitler om grupper av befolkninga. I forrige runde ble dette løst ved at krav ble nevnt flere steder. Regjeringens handlingsprogram for funksjonshemmede er oppdelt i sektorer og politikkområder som gjør det lettere å fordele ansvar og stille opp mål. Vi skal ikke lage et eget program for hver av disse gruppene, derfor må vi henvise til tiltak under de enkelte områdene.

Et alternativ er å lage et eget programavsnitt om velferdsstaten og nedbygginga av den som foregår nå. Det føyer seg fint til prinsippprogrammets påpeking av at vi er inne i en ny fase i kapitalismen som avløser den lange oppgangstida etter krigen med oppbygging av velferdsstat. Se nordbomutvalget og debatttheftet «Fornyelse av velferdsstaten» fra Helse og sosialdepartementet. Trygd, alderspensjon eldre og funksjonshemma blir i så fall sentrale temaer.







## Innspill på kapittel 21

Forslagstillere: Pål Ravnsborg-Gjertsen

- Folks boligbehov – ikke markedskreftene – må være grunnlaget for boligpolitikken.
- Bokostnadene for ny 3-roms leilighet skal ikke overskride 25% av «vanlig» lønn.
- Minst 30.000 boliger pr. år må være husbankfinansiert.
- Topprenta i Husbanken må ikke være over 80% av 1. prioritets pantelån for boliger på det private markedet – og aldri over 6%. Nedbetalingstid minimum 30 år.
- By- og boligfornyelse må prioriteres høyt.
- Gjeldssanering – se Ellen Røsjøs forslag.
- Ingen – heller ikke enslige – må tvinges over på dårligere bostandard enn 3 rom og kjøkken.
- Alle nye typer husbankfinansierte boliger må ha livsløpsstandard.
- Foreslår at krav om boliger/boligstandard for funksjonshemmede i nærmiljøet settes inn i kapittel om funksjonshemmede.
- Foreslår «jobb til bygningsarbeidere» inn i kapittel om arbeidsløse.

## Kapittel 22: Redusert kriminalitet – mindre straff

(Dette er identisk med kapittel 22 i det gjeldende programmet.)

Tradisjonell kriminalitet må reduseres gjennom å fjerne årsakene til den. Arbeidsløshet, mangel på utdanningsplasser, sentralisering, økonomiske og sosiale problemer, spredning av porno og annen kvinneundertrykkende ideologi er viktige årsaker til kriminaliteten. RV arbeider for et samfunn der disse årsakene er fjerna, og slåss i dag for å redusere dem mest mulig.

Forebyggende arbeid er det viktigste i RVs kriminalpolitikk. Ungdomsklubber, musikk-skoler, idrettslag, motorklubber og andre frivillige foreninger er viktige i slikt forebyggende arbeid. RV arbeider derfor for bedre forhold for slik aktivitet.

RV er for å styrke barnevernet og bygge ut utekontakten for å fange opp og gi hjelp til barn og ungdom før kriminelle forhold får utvikle seg.

Rettsapparatet har et klart klassestempel. Borgerskapets kriminalitet med økonomisk svindel, farlig arbeidsmiljø, angrep på demokratiske rettigheter og trakassering av arbeidere rammes i dag bare i liten grad av loven. Og slike lovbrudd prioriteres ikke av politi og rettsvesen. Lovverket og politiets arbeid er retta inn mot kriminaliteten fra filleproletariatet, og den politiske og økonomiske kampen til arbeiderklassen og folket. RV er for å styrke rettsforfølgninga av borgerskapets kriminalitet.

En restriktiv kriminalpolitikk med hyppig bruk av fengselsstraffer reduserer ikke tradisjonell kriminalitet. Negativ læring inne i fengslene, vansker med jobb, bolig, og nye venner etter løslatelsen sementerer kriminelle mønstre. RV er for å bygge ut alternativer til fengsel som kan hjelpe de dømte til et ikke-kriminelt liv. Behandlingsinstitusjoner for rusgift-misbrukere, arbeidstrenings- og opplæringsprosjekter kombinert med åpne anstalter og meldeplikt er slike alternativer.

RV arbeider for:

- Bygge ut forebyggende tiltak som barnevern, utekontakt, ungdomsklubber, og øke støtten til frivillige organisasjoner og humanitære organisasjoner.
- Bygge ut rehabiliteringstiltak som alternativ til fengsel. Behandlings- og utdanningstilbud til alle rusgiftmisbrukere og straffedømte.
- Gi tvungen behandling til alle som dømmes for incest, seksuelle overgrep og kvinne-

mishandling.

- Gi fri retshjelp til alle kvinner som er utsatt for mishandling og seksuelle overgrep.
- Bekjempe bruken av høye bøter for å skremme folk fra å kjempe for rettfærdige saker. Fri retshjelp til tiltalte i forbindelse med politiske demonstrasjoner, aksjoner o.l.
- Stoppe bruk av fengsling i asylsaker
- Nedlegge de store sentralanstaltene.
- Heve lavalderen for fengselsstraff til 18 år, og den kriminelle lavalder til 16 år.
- Grensa for retten til fri retshjelp må heves.

## Kapittel 23: Mot rusmisbruk og rusgiftskader

Forslagstillere: Terje Randem har gått gjennom det eksisterende programmet – og foreslått noen tillegg. Programkomiteen har lagt dette til grunn for sin behandling – og gjort noen endringer.

RV vil ta konsekvensen av at alkohol er et av de største sosial- og helsepolitiske problemene. Dagens alkoholpolitikk fører til store menneskelige lidelser – og store offentlige utgifter. Liberalisering fører til at skadevirkningene blir enda mer omfattende. RV vil derfor støtte en restriktiv alkoholpolitikk.

Flertallet av befolkninga i Norge, unge som gamle, har en avvisende holdning til narkotika. Denne holdninga må oppmuntres og styrkes, slik at det fører til et langt mer kritisk forhold til alle rusgifter, alkohol inkludert.

RV vil:

- Stå for en restriktiv bevilnings- og avgifts-politikk i kommunestyrene.
- Bevare monopolene på import, engros-handel og utvalg av brennevin, vin og sterkøl.
- En prispolitikk som stimulerer folk til å bruke rusgiftsfrie alternativer til alkohol.
- Gå mot ethvert forsøk på å legalisere narkotiske stoffer.
- Et rusfritt organisasjonsliv.
- Styrke opplysningsarbeidet – og organisasjonene som arbeider mot rusgiftsbruk.
- Styrke det forebyggende arbeidet innenfor skole, ungdomsklubber og foreninger. Utgangspunktet må være at ungdom har ressurser – og ikke er klienter.
- At organisasjoner, foreninger, lag etc. som mottar offentlig støtte eller som er i offentlig regi, skal være rusfrie.
- At det blir etablert et godt og differensiert tilbud av poliklinikker, behandlingsskolekollativer, treningsboliger o.l. Barnevernet og utekontakten må bygges ut.
- Arbeide for å styrke det lokale hjelpetilbudet for rusmiddelbrukere og familiene deres.
- Arbeide for at rusmiddelbrukere gis de rettigheter til oppfølging og behandling som de i følge lov om sosiale tjenester har krav på.
- Gå mot økt tvang og fengselsbruk.

## Kapittel 24: For homofil og lesbisk frigjøring

Forslagstillere: Karin Enderud og Turid Eikvam

RV mener det er en menneskerett å kunne leve som lesbisk eller homofil uten å være utsatt for forfølgning, mobbing eller annen undertrykking. Kjærlighet til eget kjønn er en del av det menneskelige mangfold. Lesber og homoser utfordrer det etablerte kjønnsrollemønster og har bidratt til å danne alter-native samlivs- og boformer. Registrert partnerskap har sprengt rammene for den tradisjonelle kjernefamilien.

Til tross for framgang i kampen for rettigheter, står fordommer mot lesber og homoser fort-

satt sterkt i befolkningen. For mange homoser og lesber fører dette til at de velger å leve skjult i frykt for å bli avslørt og utstøtt. Dette er et stort helseproblem. Skole og arbeidsliv vil være viktige arenaer for å spre informasjon og kunnskap slik at homoser og lesber kan leve trygt og åpent.

Lesbiske og homofile organisasjoner er den viktigste kraften i kampen mot undertrykking og fordommer. RV støtter dette arbeidet, og understreker nødvendigheten av at heterofile aktivt medvirker til å forsvare homoser og lesber mot trakassering og diskriminering.

RV arbeider for:

- Opprettelse av rådgivningstjenester.
- Informasjon i skole og arbeidsliv.
- Fortsatt øremerking av statlige midler til hiv/aidsarbeidet, slik at Helseutvalget for homofile kan fortsette sitt forebyggende arbeid blant menn som har sex med menn.
- Smittevernloven må ikke brukes slik at det forebyggende hiv/aids-arbeidet forringes eller at hiv-positive utsettes for overgrep.
- Statlige og kommunale midler til organisasjonenes virksomhet sentralt og lokalt.
- Aksept av lesbiske og homofile som omsorgspersoner for barn, herunder muligheten for adopsjon.
- Forsvar av partnerskapsloven.

## Kapittel 25: Støtte til samiske rettigheter

(Dette er identisk med kapittel 25 i det gjeldende programmet.)

Det samiske folk er i dag spredt i fire ulike stater etter at dagens grenser ble trukket opp av kolonimaktene. Hele den samiske befolkning har, om de ønsker det, rett til å danne en egen stat.

Statene Norge, Finland, Sverige og Russland må legge forholdene til rette for at den samiske befolkning kan få utvikle sitt næringsliv, sin kultur og sitt språk etter egne prinsipper.

Den samiske kulturen må styrkes bl.a. gjennom en fast og økt årlig støtte til samisk teater.

Økt produksjon av radio- og TV programmer for alle samiske språkområder. Egen samisk radiokanal og daglige TV sendinger. Det må gis økt støtte til utgivelse av flere samiske bøker.

Same tinget må få avgjørende innflytelse i alle saker som angår den samiske befolkning. Likeledes må administreringa av reindrifta overføres fra landbruksdepartementet til Sametinget.

Virkemiddelområdet for Samisk språklav utvides til å gjelde alle fylker og kommuner der det bor samer.

RV arbeider for:

- Sametinget må få bestemmende myndighet i samiske anliggende, og vetorett mot naturinngrep i samiske områder.
- Samiske rettigheter må grunlovsfestes.
- Samisk må likestilles med norsk som administrasjonsspråk og bli obligatorisk språk i skolen i alle samiske bosetningsområder.
- Alle samer har rett til opplæring i og på samisk på alle klassetrinn.
- Utvida sendetid for samiske sendinger på alle samiske dialekter i radio og TV. Utbygging av egen radiokanal for samiske sendinger samtidig som samiske sendinger på riksnettet opprettholdes. Filmer og teater i TV må tekstes på samisk.
- Sikring av ressursgrunnlaget og næringstradisjonene for kyst- og fjordfiskere ved oppretting av egen (samisk) fiskerisone for fjordstrøkene fra Tysfjord til Varanger.
- Full stans i bygginga av reingjerder på Finnmarksvidda.
- Utøvere av alle samiske næringer og næringskombinasjoner må gjennom næringsavtaler med staten sikres en inntekt som gjennomsnittlig industriarbeiderlønn.



godtgjørelser og organisasjonsverv for alle politikere i kommunestyre, fylkesting, Storting og regjering.

- Alle forberedende saksdokumenter til kommunestyre og kommunale utvalg skal være offentlig tilgjengelige, bare med de unntak som følger av personvernet i helse- og saksaker. Når en skattebetaler melder seg ved skranken, skal det være en plikt for byråkraten å hente alle dokumenter i den saken det blir spurt etter

- Større muligheter for lokalpolitikere til å utføre vervet sitt gjennom muligheter til å være deltidspolitikere. Vi går i mot flere heltidspolitikere, og i mot reduksjonen av antall representanter i kommunestyre og fylkesting.

- Utvidelse av streikeretten til å gjelde også ved lokale forhandlinger, og reduksjon i adgangen til å vedta tvungen voldgift. Alle begrensninger i den lokale forhandlingsretten må oppheves.

- En lov om arbeiderkontroll i både offentlige og private bedrifter. De tillitsvalgte skal ha rett til å undersøke alle forhold som gjelder økonomi og regnskap hos arbeidsgiveren. For arbeidsgiveren skal det være straffbart å mobbe eller trakassere de som gjør bruk av denne

retten.

- Utvida rett til demonstrasjoner. Ingen begrensninger av hvor mange demonstranter som tillates. Bøtetteroren mot demonstranter må stoppes.

- Rett til å stoppe miljøfiendlige tiltak og inngrep i naturen dersom miljøskadene ikke er utreda og det er satt i verk tiltak som oppveier skadene.

- Økt pressestøtte som sikrer mangfoldet i pressa.

- Offentlig støtte til nærradiostasjoner som sikrer alle organisasjoner rett til ytring over eteren.

- Stemmerett for innvandrere også i Stortingsvalg etter samme regler som gjelder ved kommune og fylkestingsvalg.

## Forslag til kapittel om demokrati:

(Forslagstiller Anders Ekeland)

Det borgerlige demokratiet, grunnlagt på almen stemmerett er et historisk framskritt som RV forsvarer mot alle forsøk på åthule det

gjennom innføring av tokammersystem, høye sperregrensninger osv.

Det borgerlige parlamentariske systemet utgjør en trussel mot borgerskapets maktutøvelse fordi vanlig folk gjennom valg kan kjempe gjennom mange progressive reformer og til og med avskaffe den private eiendomsretten. Derfor vil borgerskapet og dets politiske establishment stadig forsøke å minske den direkte folkelige innflytelsen.

Det borgerlige demokratiet er ikke noe system hvor alle har like sjanser. Næringslivet pøser årlig millioner inn i de borgerlige partiene, i annonsekampanjer. Alle har en stemme, men noen har mye mer penger og politiske ressurser til å påvirke opinionen.

Men den grunnleggende svakhet ved det borgerlige demokratiet er sjølsagt at mange av de viktigste avgjørelsene ikke tas der men i styre- og bankdireksjoner. Det tas en masse avgjørelser andre lands styre- og bankdireksjoner som også får store konsekvenser for oss. Det er de avgjørelsene som for konsekvenser for arbeidsplasser og miljø. Når skaden først har skjedd kan en bruke stemmeretten til å velge den løsningen som passer en best. Her blir ulike regioner og ulike sosiale grupper satt

opp mot hverandre, fordi noe må betale mer enn andre.

Mange av problemene er uløselige innenfor kapitalismens rammer, som f.eks miljøproblemet og den struktrulle arbeidsløsheten. Siden politikerne lover løsninger, men ikke kan sette dem igjennom uten at konkurransevnen forverrer seg, fører dette i dagens situasjon hvor de fleste ikke kan se noe realistisk alternativ til kapitalismen til politikerforakt.

RV må se de grunnleggende årsakene til politikernes maktesløshet, til politikerforakten. Vi må motvirke denne politikerforakten ved å på peke dens årsak, ved å oppfordre folk til sjøl å bli politisk aktive.

Små, men ikke uviktige reformer som RV kjemper for:

- Fjerning av de meget gunstige pensjonsordningene for regjennsmedlemmer.

- Storingsrepresentantenes lønn skal være lik gjennomsnittet for industriarbeidere i Oslo.

- Storingsmeldingene, odelingsproposisjonene og referatene gjøres elektronisk tilgjengelig.

(Eventuelle krav i forbindelse med sperregrensa)

# Rød Valgallianse



# Gi rikfolk en på trynet



Rikfolk i Norge har en god grunn til å ville inn i EU. Det er rikfolk - borgerskapet - i EU som har skapt de fire friheter. Frihet til å flytte penger, legge ned arbeidsplasser, omgå miljøregler, fiske havet svart og senke lønna til arbeidsfolk. Statsminister Brundtland vil gi bort råderetten over norsk olje, fisk og vannkraft til kapitalen. På den måten blir folk i Norge fratatt den nasjonale sjølråderetten, og muligheten til å styre egne ressurser, egne liv og bygge et ekte folkestyre.

## - si nei til EU!



# RØD★UNGDOM

Gøteborggt. 8, 0566 Oslo-Prinsensgt. 14, 7001 Trondheim-Hans Holmboesgt. 1, 5007 Bergen

# Forslag til prinsippprogram

## 2. utkast fra programkomiteen

Jørn Magdahl laga et 2. utkast til prinsippprogram i sommer (2A/pr. 21.07.94) – etter vurdering av kritikken som var kommet mot

1. utkastet. Programkomiteen har behandla dette avsnitt for avsnitt og vedtatt en del endringer, som har ført fram til det utkastet som er trykt her (2B/pr. 28.08.94). Siste frist for nye forslag til prinsippprogrammet er 1. november, men sjølsagt blir det mulig å fremme forslag direkte på landsmøtet. Landsstyret vil gjennomføre en helhetlig behandling av prinsippprogrammet i desember – og fremme endelig innstilling for landsmøtet.

## Disposisjon

1. Mål
2. Den kapitalistiske produksjonsmåten
3. En ny imperialistiske verdensorden  
Fra to supermakter til tre sentra  
Trekanten: USA, Japan og EU  
EU - og Tysklands nye styrke  
Tyskland styrker seg  
Imperialismen og folkene i 3.verden  
Utbytting  
Undertrykker kvinnene særskilt  
Truer miljøet  
Hovedkrafta mot imperialismen  
Imperialismen avler rasisme
4. Norge og imperialismen  
Norsk imperialisme  
Norsk sjølråderett
5. Det norske samfunnet  
**Kapitalisme og undertrykking**  
Klassemakt  
Kvinneundertrykking  
Andre viktige motsetninger  
Den sosialdemokratiske modellen i krise  
Økonomisk gullalder og «sosialdemokratisk orden»  
Den sosialdemokratiske æraen er over
6. Revolusjon og «en sosialime verden ikke har sett»  
Revolusjon  
Sosialismen som overgangssamfunn  
Lære av erfaringene med sosialisme  
Mangfold og sosialisme nedafra  
Stat eller samfunn  
Planøkonomi  
Sosialisme på internasjonal basis
7. Kreftene for samfunnsmessig forandring  
Klasser  
Hovedmotsetningen  
Arbeiderklassens frigjøring må være dens eget verk  
Allierte  
De samfunnskritiske bevegelsene
8. RVs rolle  
Anvender marxistisk teori  
Dagskamp og sosialisme  
Avsløringer  
Parlamentarisk og utenomparlamentarisk kamp  
Partimodell  
Et arbeiderparti  
Samling av de revolusjonære kreftene («Omgruppering»).

## 1. Mål

Rød Valgallianse kjemper for et samfunns-system som er basert på økologisk forsvarlig forvaltning av naturressursene, ivare tar det biologiske mangfoldet, og sikrer livsgrunnlaget for framtidens generasjoner.

Rød Valgallianse kjemper for en verden av samfunn uten nød, undertrykking og utbytting. Det er klasseløse samfunn, uten kvinneundertrykking og rasisme. Kløfta mellom styrende og styrte er erstatta av alles direkte innflytelse på egne liv og på utviklinga av samfunnet. Det er samfunn hvor alle er verdifulle medmennesker.

Rød Valgallianses mål er en samfunnsform hvor menneskenes grunnleggende behov styrer produksjonen, og hvor alle kan leve et allsidig liv med rike muligheter til å utvikle seg. Arbeidet skal gi mulighet for skaperglede – og og være en kilde til utvikling av enkeltmennesker og fellesskapet.

Dette samfunnet blir ingen konfliktfri «idyll», ikke et samfunn basert på sløsekonsument, eller et «grått» samfunn hvor alle presses inn i «samme form».

Den samfunnsformen som er skissert her er inspirert av den visjonen Karl Marx kalte kommunismen, men den har ikke noe felles med de byråkratiserte klassesamfunna som har gått under denne betegnelsen.

Denne samfunnsformen forutsetter at imperialismen er knust og at utbyttinga av folk og

nasjoner er opphørt. Den forutsetter også en høyt utvikla vitenskap og teknologi, en base av fornybare energiressurser – og en langvarig klasse-, kvinne- og miljøkamp.

**I verden i dag er kapitalismen, imperialismen og manskakta hovedhindrene for utvikling i en retning som følger av disse langsiktige måla.**

## 2. Den kapitalistiske produksjonsmåten

Samfunnets splittelse i klasser er ikke naturgitt, men historisk oppstått og forgjengelig. Forholdet mellom klassene har stadig vært i forandring. Herskerklasser har oppstått og gått under. Slik vil det fortsette til alle klassesamfunn er avskaffa.

Kapitalismen skiller seg fra tidligere klassesamfunn ved at utbyttinga er mer skjult. To hovedklasser står overfor hverandre i produksjonsprosessen. På den ene side kapitalistene som eier kapital og produksjonsmidler – på den andre side arbeiderne som er formelt «frie», men som ikke har annet valg enn å selge arbeidskrafta si for å livnære seg. Arbeids-

krafta har større verdi enn det arbeiderne får i lønn – og er dermed en kilde til merverdi eller profitt for kapitalistene. Målet for kapitalistisk produksjon er ikke å tilfredsstille folks behov, men å gjøre profitten og dermed kapitalakkumulasjonen størst mulig.

Den kapitalistiske produksjonsmåten representerte et historisk framskritt – i det den åpna for en voldsom framgang i teknologisk nivå, i produktivitet og i produksjonen av goder i samfunnet. Men det blir stadig tydeligere at kapitalismen står i veien for en bærekraftig utvikling for flertallet av menneskene i verden.

Den moderne kapitalismen er imperialistisk. Kapitalakkumulasjon fører til internasjonal ekspansjon. Konkurransen om markeder går over i rivalisering om innflytelsessfærer og til krig.

Folk og samfunn over hele verden underlegges kapitalens behov og presses inn i den imperialistiske arbeidsdelinga, hvor landa i den 3. verden er ensidige råvareprodusenter. Rikdommen konsentreres i «Nord» – fattigdommen i «Sør». Utviklinga av de produktivkreftene som kunne ført til bedre liv for flertallet blir under de kapitalistiske produksjonsforholda mer og mer omvandla til destruksjonskrefter: En type vekst som truer livet på jorda, avanserte masseødeleggelsesvåpen, kronisk og økende massearbeidsløshet på alle kontinenter osv.

Dette er bakgrunnen for at RV sier at **valget står mellom «sosialisme eller barbari».**

## 3. En ny imperialistisk verdensorden. Fra to supermakter til tre sentra

**Trekanten: USA, Japan og EU**

Etter sammenbruddet for Sovjet – og etter «den kalde krigen» mellom supermaktene, er den internasjonale utviklinga prega av konkurransen og rivaliseringa mellom tre imperialistiske sentra. USA er den eneste supermakta, men er relativt sett i økonomisk tilbakegang – og er helt avhengig av den militære styrken sin. Europaunionen vil hevde seg i det økonomiske kappløpet gjennom mer markedskapitalisme innad, og ved toll- og asylmurer og militær oppbygging gjennom Vestunionen utad. Japan står i fremste rekke i et sterkt kapitalistisk vekstsentrum med flere sterke nyindustrialiserte land – og med et halvkapitalistisk Kina som raskt øker kapasiteten sin.

Russland er sterkt svekka i forhold til det tidligere Sovjet, og er blitt avhengig av Ves-

ten. Ambisjonene om fortsatt å gjøre seg gjeldende retter seg mot deler av det tidligere sovjetimperiet.

Delvis er forholdet mellom de sterkeste imperialistlandene prega av motsetningsfylt samarbeid, f. eks. gjennom samordning av militære aksjoner i 3. verdenland. Men de åpne motsetningene mellom dem blir klarere. Det viser seg bl.a. gjennom proteksjonisme, tendenser til handelskrig, og i at de drar i ulike retninger i internasjonale konflikter. På kort sikt fører dette til opptrapping av lokale og regionale kriger – som f.eks. på Balkan. På lengre sikt kan konflikten mellom de tre sider være en kime til enda større kriger. RV mener den internasjonale arbeiderklassen ikke har noen interesse av å støtte noen av «de tre».

### Europaunionen og Tysklands nye styrke

I EUs historie har det vært en veksling mellom integrasjons- og stagnasjonsperioder. Årsaken til dette ligger i selve samarbeidets karakter: Det er dominert av stormakter som har sine egne interesser å ivareta – samtidig som de har hatt felles interesse av å skape et stort indre marked – og en felles blokk, for å greie seg i den globale konkurransen.

Fra 1950-åra var Vest-Tyskland «en økonomisk kjempe, men en (utenriks-)politisk dverg». Etter murens fall har den økonomiske kapasiteten økt kraftig, samtidig som de politiske ambisjonene er blitt tydeligere.

Tyskland spiller i dag en mer dominerende rolle i Europa enn noen gang før i fredstid i vårt århundre. Forbundsstaten har styrka seg gjennom store investeringer i det tidligere Sovjetdominerte området, og har utvikla seg til å bli våpeneksportør nr. 2 i verden. Maastrichtavtalen åpner for at Tyskland gjennom Vestunionen, får adgang til atomvåpen – og kan sende tropper til utlandet.

I det tyske borgerskapet har det vært kamp mellom dem som ville satse videre på en tettere Europaunion, og dem som ønsker tysk «aleinegang». Hittil (1994) har de første vært på offensiven.

Utviklinga i retning av en tettere Union har vært basert på det gode samarbeidet «mellom Bonn og Paris». I Frankrike, som sjøl meget aktivt ivaretar kolonitradisjonene sine i Afrika, øker skepsisen mot at Tyskland styrker seg. Bare framtida kan vise om det tette unionsamarbeidet vil utvikle seg.

RVs motstand mot EU er basert på anti-kapitalisme og anti-imperialisme. Denne motstanden står fast enten EU vil bli prega av indre rivalisering – eller fortsetter på veien mot et Europas Forente Stater. Opp mot det kapitalistiske EU-samarbeidet vil RV sette styrking av det folkelige samarbeidet i Europa.

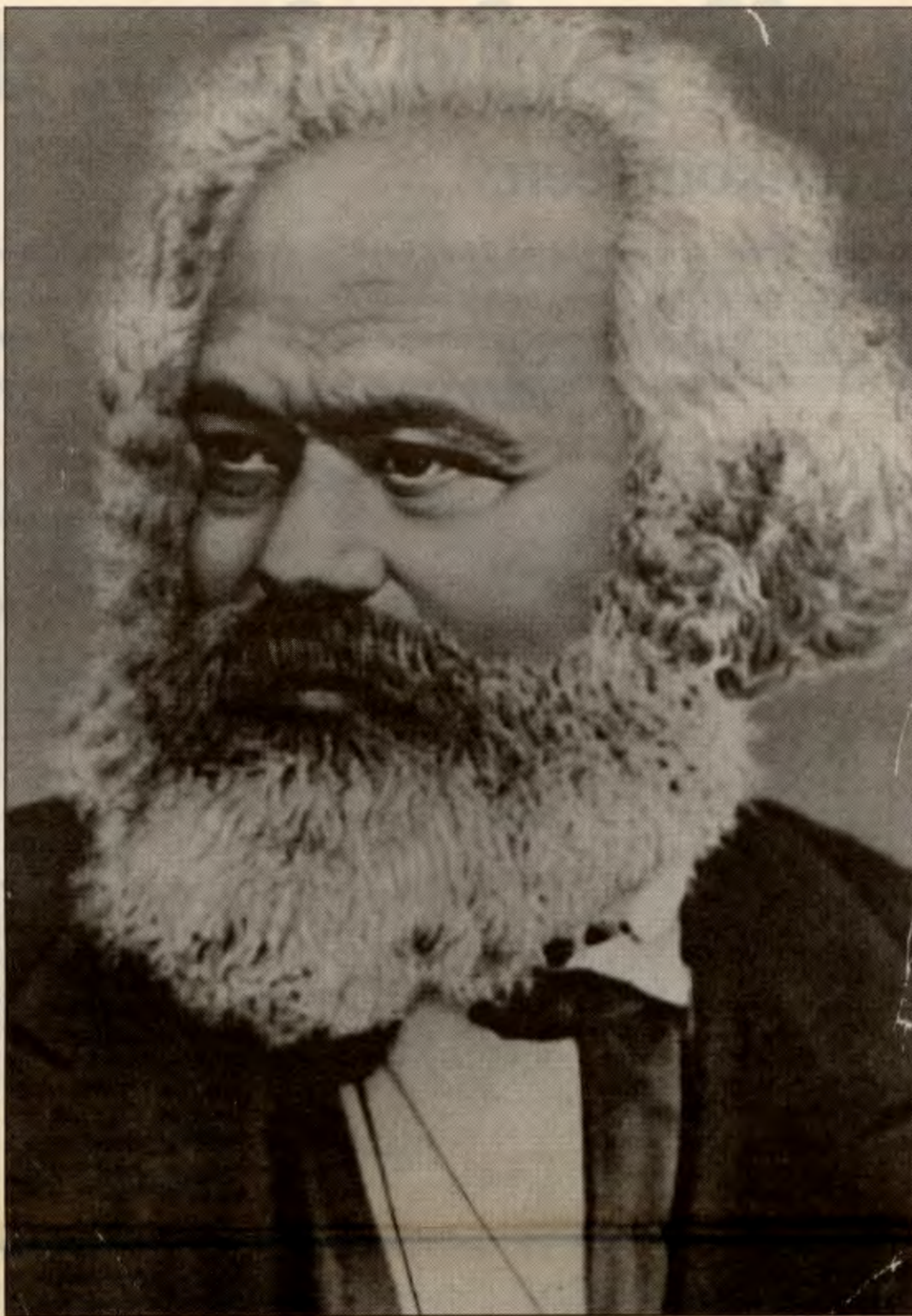
### Imperialismen og folkene i den 3. verden

#### Utbytting

Forholdet mellom de rike borgerskapene i «Nord» og de fattige folkemassene i «Sør» hviler på arven fra koloniperioden. Makt og utbytting opprettholdes gjennom allianser mellom imperialismen og overklasser i 3. verdenlandene. Forsøk på nasjonal og sosial frigjøring blir møtt med militær makt, ofte invasjoner.

Imperialismen utbytter de breie folkemassene i den 3. verden ved at: – De er tvunget inn i en ensidig råvareøkonomi og et ulikt bytte. Prisene på råvarene faller stadig i forhold til prisene på industriprodukter. De imperialistiske landa «går inn for frihandel», men forsvarer egne næringsinteresser mot den 3. verden med tollmurer og importbegrensninger.

– De er i gjeldskrise. De må betale renter på lån som i liten grad er gått til å bedre leveforholda for folk flest. Derfor presser Verdensbanken og Det internasjonale pengesystemet (IMF) statene i den 3. verden til å skjære ytterligere ned på levevilkåra for de fattige. De vestlige imperialistlandene bruker i økende grad



FN-systemet for å presse gjennom sin politikk.

– De multinasjonale selskapene trekker ut profit på investeringene sine, og tapper 3. verdenland for naturressurser. Utbyttinga av den 3. verden og den økende fattigdommen, særlig i de afrikanske stater, har skjerpa motsetningene mellom folkegruppene og lagt grunnlaget for svært alvorlige indre motsetninger i en rekke land.

#### Undertrykker kvinnene særskilt

Utvikling på imperialismens premisser undertrykker kvinnene i den 3. verden særskilt. Mange av kvinnebøndene er blitt pressa til å gi opp allsidig matproduksjon på egen jord – til fordel for «cash crop» – råvareproduksjon for eksport. Det er oppretta egne økonomiske soner for å friste utenlandsk kapital med dårlige faglige rettigheter og spesielt billig arbeidskraft. Her er arbeidsstokken kvinne-dominert. Internasjonal kjønnshandel er voksende.

#### Truer miljøet

Konsentrasjonen av rikdom i «Nord» og fattigdom i «Sør» truer i dag det globale miljøet. Produksjonen og livsformen i de kapitalistiske kjerneområdene er f. eks. basert på store CO<sub>2</sub>-utslipp som øker drivhuseffekten, mens bøndene i mange 3. verdenland tvinges til å ødelegge jordsmonnet ved den ensidig råvareproduksjonen og ved at de fattige bøndene må hogge verneskogen for å få til brensel.

Internasjonal storkapital eksporterer miljøproblemer til den 3. verden. Ett eksempel er rasering av regnskogen. Et annet er 3. verden som dumpingplass for farlig spesialavfall.

#### Hovedkrafta mot imperialismen

Etter den 2. verdenskrig har den nasjonale og sosiale frigjøringskampen i den 3. verden vært hovedkrafta i kampen mot imperialismen. Slik er det fortsatt.

Samtidig har imperialismen vist stor evne til å bevare innflytelsen i land som har forsøkt å frigjøre seg. De fleste regjeringene i den 3. verden samarbeider med imperialismen og undertrykker sine egne folk. Kina er ikke lenger noen anti-imperialistisk kraft, men fører en nasjonalt orientert stormaktspolitikk – og er samtidig et eksempel på hvor vanskelig det er for fattige land å konsolidere arbeider- og bondemakt – og utvikle sosialismen. Det er sannsynlig at dette først blir mulig etter revolusjoner i land med langt utvikla kapitalisme.

RV stiller seg solidarisk med frigjøringsbevegelser og alle i den 3. verden som slåss mot imperialismen – og mot dem som er i allianse med imperialismen i sine egne land. Frigjøringskampen i den 3. verden – og arbeiderkampen i de kapitalistiske kjerneområdene i «nord» tjener hverandre gjensidig.

#### Imperialismen avler rasisme

Imperialistisk undertrykking og fattigdom som har ført til at det er flere ti-talls millioner flyktninger i verden i dag, er et viktig grunnlag for rasismen. Det gir grunnlag for forestillinger om at «vi» har høyere verdi enn «dem».

Statsapparatene i de imperialistiske landa bygger «murer» for å holde flyktninger og asylsøkere ute. Høyreekstre rasister og nazister i de kapitalistiske landa spiller på folks utrygghet og nasjonalsjåvinisme – og prøver å gjøre innvandrerne til syndebukker for proble-

mer som følger av kapitalismen. Mot dette arbeider RV for at arbeidere og undertrykte må forene seg på tvers av nasjonale forskjeller – og jobbe sammen mot imperialismen og rasisme.

## 4. Norge og imperialismen

### Norsk imperialismisme

Norge er integrert i det imperialistiske verdenssystemet – dels ved sjøl å ha en imperialistisk økonomi – dels ved deltakelse i en rekke imperialistiske sammenslutninger (Nato-medlemskap, og assosiert medlemskap i Vestunionen) – og institusjoner (Pengefondet-IMF og Verdensbanken).

Den norske staten undertrykker den samiske nasjonen.

Gjennom de store oljerikdommene har Norge styrka sin økonomiske og politiske stilling i verdenspolitikken. Fra først på 80-tallet har det vært en økende kapitaleksport fra Norge til andre deler av verden, og stadig flere uteetableringer.

RV vil arbeide for at Norge går ut av internasjonale imperialistiske sammenslutninger, fører en internasjonal politikk som er til minst mulig skade for undertrykte folk og nasjoner – og slutter å undertrykke samene.

### Norsk sjølråderett

Tyskland og andre EU-land er opptatt av å få lettere tilgang til de store norske naturressursene. Norge har Europas største forekomster av olje, fossekraft og fisk. Mulighetene for store mineralrikdommer på den norske kontinentalsokkelen er betydelige.

Norsk utenrikspolitikk har – i tråd med utviklinga av utenriksøkonomien – gradvis orientert seg fra USA til Tyskland og EU. De store selskapene er pådrivere for at Norge skal bli fullt medlem av EU og oppfylle krava i Maastrichttraktaten.

Norge er blitt innlemma i EUs indre marked gjennom EØS. En stor del av lovverket i Norge endres som en direkte følge av Unionsvedtak i Brussel, som tar sikte på å gi kapitalens fire friheter et stadig større spillerom. På denne måten får borgerskapet i Norge drahjelp i sitt forsøk på å øke profitten gjennom tiltak som fører til dårligere leveforhold for folk flest. Stortingets rolle som lovgivende myndighet er sterkt redusert. I enda sterkere grad gjelder dette folkets muligheter til å påvirke beslutningene.

Fler tallet i Norge har interesse av å forsvare seg mot at det norske borgerskapet selger den nasjonale sjølråderetten for å gjøre Norge til en del av EU. «Nei til EU – ut av EØS!» er en del av kampen for demokrati, for velferdsstaten og mot markedsliberalismen – og må ikke blandes sammen med den aggressive og reaksjonære nasjonalismen som ønsker å hevde seg på bekostning av andre folk og nasjoner.

## 5. Det norske samfunnet. Kapitalisme og undertrykking

### Klasse-makt

Norge er et kapitalistisk klassesamfunn bygd på utbytting og undertrykking. Noen generelle trekk ved denne samfunnstypen er beskrevet under pkt. 2 – la oss likevel slå fast at sam-

funnsforholda i Norge bl.a. er kjennetegna av at: – De viktigste produksjonsmidlene er eid av et borgerskap som utgjør n oen få prosent av befolkninga. – Investeringene ikke er styrt ut fra folks behov, men ut fra hva som gir kapitalistene høyest profit.

– Godene er *skeivt fordelt*: På den ene sida rein luksus, på den andre sida et økende antall fattige. F. eks. er gjennomsnittlig levealder på Vestkanten i Oslo nesten 10 år lenger enn på østkanten.

– Mange av de viktigste avgjørelsene blir ikke tatt av folkevalgte, men i styrerom og bankdireksjoner. Gjennom EØS-avtalen blir mye av det viktigste bestemt av storkapitalistisk lobbyvirksomhet overfor byråkratiet i Brussel.

– Statsapparatet ivaretar borgerskapets interesser. Dette sikres ikke bare gjennom den dominerende borgerlige politikken, men også gjennom kapitalistisk lobbyvirksomhet, ved sammensetninga av ledersjiktet i forvaltninga osv. Kjerna i statsapparatet er et *voldsapparat* av militær- og politi som «om nødvendig» settes inn mot arbeidere og andre grupper i kamp. Staten spiller også en svært viktig økonomisk rolle som «felleskapitalist» Dels som eier eller medeier i storselskaper, dels som forvalter av 60 prosent av bruttonasjonalproduktet.

– Borgerskapets makt bygger i sterk grad på et ideologisk hegemoni – «de herskendes tanker er de herskende tanker». Her spiller mediasituasjonen en viktig rolle. Det samme gjør kommersialiseringa av kultur, idrett og hverdagsliv.

– Det er en utstrakt grad av fremmedgjøring. Arbeiderne har ikke makt over sitt eget arbeid eller over de verdiene de skaper gjennom arbeidet sitt. Folk flest flest føler avmakt overfor viktige beslutninger som er med på å styre liva deres. Kapitalismen omskaper stadig mer til varer – også menneskelige relasjoner.

### Kvinneundertrykking

Hovedhinderet for kvinnefrigjøring er det kapitalistiske systemet og borgerskapets makt, men borgerskapet kan bare herske når mannen hersker litt. Dvs. at «mannsmakt» og menns undertrykking av kvinner ikke bare er uakseptabelt i seg sjølv, men også er en forutsetning for det bestående samfunnssystemet.

Kvinneundertrykkinga er historisk overlevd – og innvevd i det økonomiske systemet under kapitalismen. Organiseringa i familier holder kostnadene på reproduksjon av arbeidskrafta nede – og øker profitten. I familierne gjøres det like mye ulønna hus- og omsorgsarbeid som alt lønnsarbeidet i det norske samfunnet. Størstedelen av dette arbeidet utføres av kvinner, og det er en nær sammenheng mellom dette og at kvinner som «sosialt kjønn» er underordna på arbeidsmarkedet – og har lavere lønn enn menn. Kvinner er også ideologisk undertrykt – bl.a. gjennom kvinnesynet i reklamen, i pornoen osv. Et ekstremt uttrykk for kvinneundertrykkinga er menns mishandling.

### Andre viktige motsetninger

– Det er en uforsonlig motsetning mellom den kapitalistiske organiseringa av samfunnet – og hensynet til naturen. Det stadige kravet om at kapitalen må forrente seg og vokse fører til en type vekst og energisløsing som truer miljøet og den økologiske balansen.

– Historisk er den samiske nasjonen blitt undertrykt bl.a. ved at samefolket er blitt splitta mellom fire stater og ved forsøk på å utrydde samisk språk, kultur og identitet. Den norske staten fratar fortsatt samefolket urettighetene til land og vann, og åpner de samiske områdene for mineralletinga til de multinasjonale gruveselskapene.

– Et flertall av innvandrere er blitt gjort til fattigste på arbeids- og boligmarkedet. De undertrykkes kulturelt og religiøst, trakasseres gjennom legitimasjonskontroller, hets osv.

Staten har hovedansvaret for diskrimineringa, men den statlige og den folkelige rasismen nærer seg av hverandre.

– Det overføres store verdier fra distriktene til de velstående i byene. EU-politikken er en krigserklæring mot folk i utkanten.

– Avindustrialisering, arbeidsløshet, byfornyelsespolitikken osv. har ført til økende problemer for arbeiderbefolkninga i de større byene.

– Homofile og lesbiske undertrykkes fordi kjærlighet og seksuell tiltrekning til eget kjønn – bl.a. truer den plassa kjernefamilien har i økonomien og ideologien i vårt samfunn.

### Den sosialdemokratiske modellen i krise

#### Økonomisk gullalder og «sosialdemokratisk orden».

Sett i historisk perspektiv og i relasjon til de fleste andre land har flertallet i Norge i tiåra etter krigen kunnet nyte godt av relativt høy levestandard, sosiale og utdanningspolitiske reformer og en velferdsstat. Bakgrunnen for dette var den langvarige internasjonale oppgangen etter krigen – kombinert med et «klassekompromiss». En sterk og sosialdemokratisk dominert arbeiderbevegelse godtok de grunnleggende trekkene ved det kapitalistiske samfunnet – mot at arbeidsfolk fikk del i den økonomiske framgangen. Arbeiderpartiet tok regjeringsmakt og leda det kapitalistiske samfunnet i en periode med oppbygging og stabilitet. Mye av makta er blitt utøvd gjennom et «toppenes partnerskap» – et korporativt kelasamarbeid i trekanten: (1) Statsapparatet, (2) ledelsen i LO og andre deler av fagbevegelsen og organisasjonslivet – og (3) Arbeidsgiverforeninga. Hovedavtalen har regulert forholdet mellom partene i arbeidslivet – og bl.a. pålagt fredsplikt. Sterke arbeiderkollektiver på grunnplanet i industrien fortsatte en aktiv og framgangsrik faglig kamp, men stort sett innfor regelverket. Framgangen gjorde at de fleste godtok selve systemet.

### Slutt på den sosialdemokratiske æraen

Den lengste oppgagsbølgen i den internasjonale kapitalismens historie var over på begynnelsen av 70-tallet. I Norge kom nedgangen seinere pga. motkonjunkturpolitikken, og blei mindre drastisk pga. oljeøkonomien. Sverige er et bedre eksempel på krisa i «den nordiske modellen».

Arbeidsløsheten holder seg nå kronisk høy i den utvikla kapitalistiske verden (35 millioner i OECD-området i 1994). Under kapitalismen fører t.o.m. nye teknologiske revolusjoner til et økende antall fattige og utslåtte. Krava til «fleksibilitet» skjerpes for at arbeidskrafta skal være konkurransedyktig. I USA har det vært en kraftig levestandardssenkning for arbeiderklassen. I Nord-Europa er perioden for store og progressive reformer over. Mens kapitalistene i oppgagsperioden hadde fordel av en sterk utbygging av velferdsstaten og utdanninga. Nå er kapitalistene mer opptatt av privatisering som kan skape nye områder for kapitalakkumulasjon. Partier som DNA spiller på sin historie som arbeiderpartier, f. eks. i den falske propagandaen om at «arbeid til alle er jobb nr. 1», men fører nå en politikk som ikke er sosialdemokratisk, men mer tradisjonelt borgerlig. I denne situasjonen har ikke «den sosialdemokratiske orden» med organisert kelasamarbeid lenger framgang å by arbeiderklassen – nå trengs klassekamp!

## 6. Revolusjon – og en sosialisme

## verden ikke har sett

### Revolusjon

Ut fra behovet for en grunnleggende endring av maktforholda – på arbeiderklassens, kvinners – og naturens premisser, er det nødvendig å slåss for sosialismen.

Sosialismen forutsetter en politisk revolusjon med oppslutning og deltakelse fra et flertall i folket. Er det opp til RV, så vil en revolusjon bli fredelig, men sosialismen har mektige motstandere som kan tenkes å stoppe en omveltning med alle midler. Griper makthaverne til vold for å bevare makta si, har et sosialistisk flertall en legitim rett til å forsvare seg.

Dersom folket i Norge skal gjøre opprør mot dagens kapitalistiske orden, krever dette en revolusjonær situasjon. En slik situasjon er kjennetegna av omfattende økonomisk sammenbrudd og kaos, politisk krise og stor ustabilitet.

Det arbeidende folket kan ikke bare ta over det eksisterende borgerlige statsapparatet, og bruke dette til eget formål, men må før maktovertakelsen ha eller utvikle motmaktorganer, med utgangspunkt i arbeidsplassene og lokalsamfunn – som kan bli kimen til et nytt sosialistisk statsapparat.

Etter revolusjonen vil den første oppgaven for den sosialistiske regjeringa være å erobre makta over «kommandohøyden» i økonomien – dvs. over oljeproduksjonen, de store bank- og kredittinstitusjonene, storindustrien osv.

### Sosialismen som overgangssamfunn

Revolusjonen er bare døra inn til det sosialistiske samfunnet, den første forutsetning for en langvarig økonomisk og sosial omforming av samfunnsstrukturen. Det sosialistiske samfunnet er et overgangssamfunn, som lenge vil være preget av den samfunnsformen det har oppstått på grunnlag av. Bare gjennom demokrati, klassekamp, kvinnekamp og miljøkamp kan sosialismen utvikles i en retning som gjør det mulig å realisere de måla som er skissert innledningsvis i dette programmet.

### Lære av erfaringene med sosialisme

De sosialistiske revolusjonene i Sovjet, Kina osv. var nødvendige og rettferdige. Ut fra de samfunnsmessige forutsetningene i disse landa, ga revolusjonene store positive resultater for breie grupper av folket. Men det økonomiske og utdanningsmessige utviklingsnivået var dårlig, og de demokratiske tradisjonene svake. Storparten av folket var fortsatt bønder og jordarbeidere. Det var lite industri og lite produksjon i stor målestokk, og en liten arbeiderklasse. Lite lå til rette for at den virkelige makta i samfunnet kunne ligge hos arbeiderklassen og folket. Makta blei konsentrert i toppen av det «kommunistiske» partiet – og statsapparatet – og disse makthaverne undertrykte, forfulgte og fengsla politiske motstandere og opposisjonelle i egne rekker. Uten et oppgjør med stalinisme og alle former for «ett-partisocialisme» og totalitær tenkning, vil alle sosialistiske for søk ende med at det utvikler seg en ny overklasse som vil herske over arbeiderklassen og folket.

### Mangfold og sosialisme neda fra

Sosialismen må være en sosialisme neda fra. Arbeider- og folkemakta under sosialismen må kombinere indirekte styre gjennom folkevalgte organer med direkte maktutøvelse i lokalsamfunn, på arbeidsplasser osv. Valgte representanter må kontrolleres neda fra slik at de ikke kan ta seg privilegier eller på annen måte fjerne seg fra folks interesser. Over tid må direkte arbeider- og folkemakt stadig styrkes. Dette vil kreve at en del av den tida som folk

får frigjort gjennom kortere dager med lønnsarbeid må brukes til skolering – og til å ta del i styre og stell. Sosialismen må bygge på mangfold. I det sosialistiske samfunnet er det nødvendig med kamp mellom ulike interesser og verdier. Det må være flere partier, sterke og uavhengige fagbevegelser og kvinne- og miljøorganisasjoner. Det må være ytringsfrihet, streikerett osv.

### Stat eller samfunn

I vårt samfunn og i den tidlige sosialismen forsvarer sosialister en rekke offentlige «vesener», institusjoner og ordninger mot nedskjæring og privatisering. Dette tjener folks velferd – og er et ledd i kampen mot kvinneundertrykkinga. Samtidig er det et problem at mennesker oppfatter hverdagen og livet som «oppsplitta». Mange eldre og andre utafør produksjonen lever isolert. Foreldre har ofte lang arbeidsvei og lang arbeidstid og når ikke over alle forpliktelsene, og slett ikke å dyrke andre interesser. Barn i barnehager har det bra, men mange av dem har for lange dager. Mange nærsamfunn fungerer ikke godt som sosiale enheter. Den sosiale oppsplittinga øker behovet for politi etc.

Under sosialismen må viktige funksjoner etterhvert flyttes fra «vesener» og institusjoner og tilbake til nærmiljøet. Det gjelder f. eks. mye av barne- og eldreomsorgen, men forutsetningen er at dette ikke blir på menns eller markedets premisser. Mer av folks behov for sosial omgang, for å skape og for makt over egne liv, må tilfredsstilles lokalt.

Under kapitalismen dyrkes privatsfæren og det individuelle. Husholdene er blitt stadig mindre og mer sårbare, til glede for forbruksvareindustrien og entrepenørkapitalen, men til skade for folks levekår. Under sosialismen må det utvikles ulike kollektive boformer som både tar vare på naturressursene på en bedre måte og som svarer til folks sosiale behov.

### Planøkonomi

Den sosialistiske økonomien må være en planøkonomi. Sentral planlegging og overordna politisk styring med basis i en demokratisk beslutningsprosess, må kombineres med desentralisering av makt til folk på arbeidsplassene og i lokalsamfunna. Under sosialismen kan markedet brukes som «et redskap» til å distribuere varer eller bestemte typer varer. Men en må hele tida være på vakt mot at markedslovene skal ta over for en styring etter overordna politiske mål som økologisk balanse, rettferdig fordeling, kvinnefrigjøring osv. Etterhvert må stadig mer av fordeling etter kjøpekraft (markedet) erstattes av fordeling etter behov.

### Sosialisme på internasjonal basis

Imperialismen og kapitalismen utvikler seg ujamnt. Sosialistiske omveltninger kan derfor komme i ett eller få land av gangen. Men det er svært vanskelig å tenke seg at «sosialisme i et land», som f.eks. Norge, kan overleve og utvikle seg særlig langt – uten å bukke under for presset fra imperialismen og verdensmarkedet – eller uten å utvikle kontrollordninger som er lite ønskelig ut fra et demokratisk ståsted. En utviklingsdyktig sosialisme må ha en internasjonal basis i samarbeidet med andre sosialistiske og vennligsinna land.

## 7. Kreftene for samfunnsforandring

### Klasser

Klasser er grupper av mennesker som står i grunnleggende samme stilling mht. – eien

doms- og disposisjonsretten til produksjonsmidlene,

– plasser i organiseringa av arbeidet (grad av overordning/selvstendighet/underordning).  
– måten de oppnår sin del av av de samfunnsmessige rikdommene (eks. kapitalinntekt eller lønnsarbeid), og hvor stor andel en oppnår av disse.

## Hovedmotsetningen

Hovedmotsetningen i det norske klassesamfunnet går mellom borgerskapet og arbeiderklassen. Borgerskapet består av dem som eier eller rår over produksjonsmidler, som har ansatt lønnsarbeidere og som kan akkumulere kapital på grunnlag av det de tjener på disse. Foruten de egentlige kapitalistene hører direktørsjiktet til borgerskapet. Det gjør også et sjikt av ledere i det borgerlige statsapparatet, og i de store organisasjonene.

Arbeiderklassen utgjør flertallet i befolkninga – og består av dem i produksjon og tjenesteyting som ikke eier produksjonsmidler og som er i underordna stillinger. Mellom disse fins det et småborgerskap bestående av to hovedsjikt.

Det er for det første de sjølsysselsatte bønderne, fiskerne og håndverkerne – men også folk i «de frie yrker» – uten (særlig) ansatte eller betydelig kapitalinntekt.

Derneft er det et småborgerskap av ansatte. Dette sjiktet har vokst kraftig som følge av veksten i offentlig sektor. Sjiktet omfatter først og fremst ansatte i mellomstillinger og sjølstendige stillinger i utdanning, helse- og sosialsektoren. I dette sjiktet fins det et stort antall kvinner med lojalitet til de store kvinnegruppene i arbeiderklassen.

Siden sjiktet har sin eksistens knytta til den offentlige sektoren, og vil være viktig alliert for arbeiderklassen i kampen for å forsvare de kollektive godene.

## Arbeiderklassens frigjøring må være dens eget verk

Det er utenkelig med noen grunnleggende sosialistisk samfunnsmessig forandring i Norge – uten at arbeiderklassen tar ledelsen. Arbeiderklassens frigjøring må være dens eget verk.

I de siste tiåra har arbeiderklassen vokst, men den er mindre konsentrert, mindre homogen, mindre sjølbevisst og mindre organisert for kamp enn tidligere. Da den lange oppgangsperioden etter krigen tok slutt innledet kapitalistene en offensiv mot oppnådde rettigheter og velferdsordninger – og for arbeiderne er det blitt lite å oppnå gjennom det institusjonaliserte samarbeidet med stat og arbeidsgivere. Den prosessen skyter fart gjennom den stadig klarere tilpasninga til EU-systemet.

RV mener:

– Arbeiderklassen må utvikle enheten mellom de ulike delene av klassen. Særlig er det viktig å utvikle samarbeidet mellom de to hovedkreftene i arbeiderklassen – den tradisjonelt mannsdominerte og godt organiserte industriarbeiderklassen – og den kvinnedominererte arbeiderklassen i servicenæringene og innafor offentlig sektor, og mellom dem som har arbeid og de arbeidsløse.

– En av de største endringene i det norske samfunnet etter krigen er at en halv million kvinner er kommet i lønnsarbeid etter 1970. Både som klasse og «sosialt kjønn» har flertallet av dem stor interesse av sosialismen, men for å gjøre seg gjeldende kreves det både at de får innflytelse i arbeiderbevegelsens organisasjoner – og særegen kvinneorganisering.

– En betydelig del av arbeiderklassen består av arbeidsledige, trygda etc. Fagbevegelsen må stå solidarisk med dem som er fattige eller som blir satt varig utafør produksjonen. Arbeidsløse o.a. trenger å organisere seg særskilt.

– Det er nødvendig å slåss for å styrke arbeidernes oppfatning av seg sjøl som en egen klasse med grunnleggende felles interesser og

verdier.

– Det er nødvendig å utvikle samarbeidet og enheten med arbeidere og undertrykte i andre land. Mange kamper kan bare vinnes om de reises på internasjonal basis, som en motmakt til kapitalens internasjonalisme.

– Fagforeningene er eller bør være arbeiderklassens viktigste kamporganisasjoner, og slåss mot stadige angrep på faglige rettigheter og velferdsordninger. Fagbevegelsen som helhet bør gjøre seg fri og uavhengig – gjennom å løsrive seg fra partidominans og fra lovverk og av taler som binder den «på hender og føtter». Derfor er det viktig å styrke ulike tendenser til opposisjon i fagbevegelsen. Fagforeningene er de viktigste organisasjonene i kampen for et sosialistisk Norge. – Sjiktet av faglige tillitsvalgte på grunn- og mellomnivå i fagbevegelsen spiller en viktig rolle. På den ene sida fins her mange radikale arbeiderledere med tillit hos arbeidskameratene. På den annen side er det sterke mekanismer som virker til å knytte dem til klassesamarbeid og systemlojalitet. Svaret på dette må være aktive og demokratiske klubber med kontroll nedafra. Bare på denne måten kan det bli mulig med et alternativ til det sosialdemokratiske lederskapet.

## Allierte

Samtidig som arbeiderklassen er blitt mindre enhetlig enn før – har mulige allierte blitt flere og mer nærstående. Flertallet av sjølsysselsatte, bønder og fiskere har alt å tjene på å slåss mot kapitalistisk strukturrasjonalisering – og spesielt mot EU-utviklinga. Leveforholda til et flertall av de høyt utdanna «mellomlag» gjør at forskjellene i forhold til arbeiderklassen er minkende. Her er det viktig at sterke profesjonsbevissthet ikke får utvikle seg til gruppesjåvinisme eller ensidig streben oppover i samfunnet, men at kampen knyttes sammen med interessene til det store flertallet.

For arbeiderklassen er det også mulig å spille på motsetninger innad i borgerskapet. EU-saken er et eksempel på dette.

## De systemkritiske bevegelsene

Viktige bevegelse retter seg mot ulike sider av kapitalismen eller den kapitalistiske utviklinga. Det gjelder NEI-fronten mot EØS og EU, miljøbevegelsen, kvinnebevegelsen, homsebevegelsen, den anti-rasistiske og anti-imperialistiske solidaritetsbevegelsen, ulike ungdoms-aksjoner osv. Innad i disse bevegelsene er det viktig å slåss for å utvikle kritikken av kapitalismen, og forståelsen for at sosialisme «nedafra» er nødvendig for at disse bevegelsene skal oppnå måla sine. Samtidig er det viktig å innarbeide perspektiver fra disse bevegelsene i den sosialistiske strategien.

Disse bevegelsene og sakene deres trenger oppslutning i arbeiderklassen – og allianser med den radikale delen av arbeiderbevegelsen, for å få gjennomslag for sakene sine. Innad i arbeiderklassen og arbeiderbevegelsen må vi også arbeide for allianser med disse bevegelsene. Strømninger i arbeiderklassen som står mot riktige miljøkrav, som er rasistiske eller som bidrar til å opprettholde kvinneundertrykkinga, må bekjempes.

## 8. RVs rolle

### Anvender marxistisk teori

På 1990-tallet har RV utvikla seg fra en valgallianse til et parti med et allsidig arbeid.

RV er et revolusjonært parti som anvender marxistisk teori og metode i en udogmatisk analyse av dagens virkelighet.

Samtidig forsøker RV å integrere sosialistisk feminisme og økologisk tenkning i strategien sin.

### Dagskamp og sosialistisk

## perspektiv

RV forsøker å knytte sammen dagskampen og kampen for det sosialistiske samfunnet. Folk må slåss for livsbetingelsene sine her og nå, og gjennom denne kampen kan de bli bevisst de maktforholda og de drivkreftene som styrer samfunnet, og se behovet for alternativ. Foruten å delta i de mange store og små kampene, må RV bidra til teoretisk klargjøring – og propagandere for det sosialistiske alternativet.

## Avsløringer

Gjennom mangeårig representasjon i de folkevalgte organene har RV vist hva vi står for i det parlamentariske arbeidet. Vi går ikke av veien for å avsløre at disse organene er redskap for borgerskapet, av korrupsjon, maktmisbruk eller forvaltningsfeil – eller for å utfordre makta på annen måte. RV setter lojaliteten med folk flest over «spilleregler» som tjener de få. Samtidig er det viktig å gå mot ytterligere svekkelse av de folkevalgte organenes representativitet.

## Parlamentarisk og utenomparlamentarisk kamp

RV er i de folkevalgte organene arbeider sammen med og utveksler kunnskap og informasjon med fagforeninger, velforeninger, folkelige organisasjoner osv. – og bruker talerstolen og forslagsretten i de parlamentariske organene til å støtte opp om den utenomparlamentariske kampen deres. Vi tar også opp sakene til enkeltmennesker som ikke har fått rettferdig behandling.

## Partimodell

RV er et parti for alle dem som støtter partiets grunnsyn og betaler kontingent. Samtidig er det ønskelig at flest mulig av medlemmene er aktivister i utforminga av politikken – og i det utadvendte arbeidet. Bare da kan partiet være både demokratisk og slagkraftig.

RV er demokratisk oppbygd. Partiet har også tendensfrihet – dvs. at grupper av medlemmer som synes de trenger å samordne seg for å ivareta bestemte interesser eller syn kan organisere seg innad i partiet. Denne organiseringa skal skje i åpenhet – og ta sikte på større enhet i – og slagkraft for – partiet. Organiserte tendenser kan være nødvendig for å utvikle partiets strategi og taktikk, og forhindre maktkonsetnasjon.

## Et arbeiderparti

RV ønsker å bli et arbeiderparti som den mest radikale delen av arbeiderklassen ser som sitt. Samtidig arbeider RV for større støtte i motstandsbevegelsen mot EU, i kvinnebevegelsen, i miljøbevegelsen – og solidaritetsbevegelsene. Partiet arbeider for å knytte sammen klassekampen og kampene som føres av de andre folkelige bevegelsene.

RV vil arbeide for å utvikle en partikultur som skal gjøre det mulig å bryte det vanlige mønsteret med at partilivet domineres av middelaldrende middelklassemenn. Dette er en forutsetning for å bli et arbeiderparti – og et parti for kvinner og nye generasjoner av radikale.

## Samling av de revolusjonære kreftene («Omgruppering»)

For RV må partiet aldri bli noe mål i seg sjøl. Det har bare eksistensberettigelse så lenge det gjør en nyttig jobb i klassekampen og i kampen for sosialismen.

Foruten å rekruttere nye medlemmer arbeider RV for en «omgruppering» i arbeiderbevegelsen og på venstresida, som kan samle flere på et sosialistisk grunnlag. Det er flere tendenser som kan gjøre dette mulig på sikt:

– I de seinere åra har Arbeiderpartiet mer og mer ført en tradisjonelt borgerlig politikk, samtidig som utviklinga av kapitalismen skaper et større behov for at arbeiderne slåss for interessene sine. – Samtidig har ledelsen i SV ført partiet sitt til høyre – på en kurs som er en

blanding av sosialdemokratisme og klasseløs populisme. Dette åpner større rom til venstre for SV-ledelsen (1994), og kan føre til at oppbrudd fra Arbeiderpartiet ikke nødvendigvis knytter seg til SV. Det kan også føre til avskallinger i SV av krefter som ønsker seg et alternativ til venstre.

– I miljøbevegelsen, kvinnebevegelsen etc. kan det etterhvert skille seg ut grupper eller miljø som har behov for et mer opprørsk og sosialistisk alternativ. I omgrupperingsprosessen vil RV både være både drivkraft og «arena». Dette krever både teoretisk klargjøring og dialog mellom ulike mi ljø.